

HAY MAHAMPAT YA BALITÀ YA HINOLAT NI HOWAN YA TONGKOL KONI APO HISOS

*Hay Halità ay nag-in tawo ya ayin kanayonno
alwan hi Apo Hisos*

¹ Hin ka-oná-onawan, biha pinalsa ya langit boy lotà, hay Halità ay anti ana ha Diyos, boy hay Halità ay Diyos. ² Hiya ay anti ha Diyos pabat hin ka-oná-onawan.

³ Hay kaganawan ay pinalsa na ha panggogomawà kona nin Diyos; ayin anyaman ya bagay ya agna ginawà. ⁴ Hiya ya ampambin biyay, boy hiya ya ampambin hawang ha tawtawo. ⁵ Habayti ya hawang ay anhomawang ha karegleman ya kasalanan, boy habayti ya hawang ay ahè mapatalo nin karegleman.

⁶ Hapa-eg hay Diyos ay nangihogò nin mihay tawo ya nagngalan Howan. ⁷ Inhogò ya para mamapteg nin tongkol ha hawang ya habayto. Ha ombayro, hay kaganawan tawo ay magkamain nin katetpel ha hawang. ⁸ Hi Howan ay alwan hawang. Hiya ay ampamapteg bongat nin tongkol ha hawang. ⁹ Habayti ya peteg ya hawang ya nilomateng bayri ha babon lotà ay hiya ya ampambin hawang ha kaganawan tawo.

¹⁰ Anti bayri ha babon lotà, piro maski hiya ya namalsa nin babon lotà ay agya binalay nin tawtawo. ¹¹ Nako ya ha sarili nan dogal, piro

agya tinanggap nin sarili nan kawkabanowa. ¹² Piro kaganawan nin nananggap kona boy tinompel ha ngalan na ay binyan nan karapatan mag-in anak nin Diyos. ¹³ Hay pang-i-anak konla ay alwan bilang pang-i-anak ya ampangyari nin banà ha kalabayan nin tawo, no alwan nag-in hilan anak nin Diyos nin banà ha kapangyariyan na ya ginomawà ha nakem la.

¹⁴ Hay Halità ya ampangipatnag nin Diyos ay nag-in tawo boy napa-iri bayri kontamo ha babon lotà. Hiya ay pono-ponò nin kahampatan ingangalo boy pono-ponò ya nin kaptegan. Nakit nawen ya kagandawan kona, kagandawan ya nararapat ha mimihay Anak nin Tatay na.

¹⁵ Hiya ay pinaptegan ni Howan, ya wana, "Hiya bayti ya anhalita-en ko komoyo hin hinalità ko ya ma-in anlomateng ya mas makapang-yariyan kisan hiko, ta hin hato et, biha ko in-anak, hiya ay hiyayna." ¹⁶ Banà ta ahè mangaka-anggawan ya kahampatan pangingangalo ni Pangino-on Hisos ay ayin tegen ya pananggap tamo nin ingangalo na. ¹⁷ Hay kawkapanogaan nin Diyos ay inggawà kontamo ni Moysis, piro hay kahampatan ingangalo boy kaptegan ay nangibat koni Pangino-on Hisokristo. ¹⁸ Ayin et tawoy nakakit nin Diyos, piro hay mimihay Anak nin Diyos ya nangipatnag kontamo nin Diyos, ta kalamo na ya boy mismon mimihay nakem la.

*Hay an-i-arat ni Howan Mamiminyag
(Matiyo 3:1-12; Markos 1:1-8; Lokas 3:1-17)*

¹⁹ Hapa-eg hay Hawhodiyoy ampipamo-on ha siyodad nin Hirosalim ay nangihogò nin pawparì

boy Lawlibita ya ampipanambay ha pawparì nin makon mamastang koni Howan no hino ya, ta an-ihipen la nin hi Howan ay maka hiya baytoy Kristo ya impangakò nin Diyos. ²⁰ Hi Howan ay ahè nagpolinged nin tinombay konla, ya wana, "Alwan hiko baytoy Kristo ya impangakò nin Diyos."

²¹ "No ombayro awod," wanla, "ay hino ka? Hika nayì hi propita Ilyas?"

"Alwa," wani Howan.

"Hika nayì," wanla, "ya Propita ya lomateng?"

"Alwa," wana simpri ni Howan.

²² "Halita-en mo awod," wanla, "no hino ka emen nawen ma-ibalità do ha nangihogò kon-nawen. Anyay mahalità mo ya tongkol ha sarili mo?"

²³ Tinombay hi Howan, ya wana, "Hiko baytoy anti ha powiray dogal ta an-ibolyaw bayti ya ombayri ya holà ni propita Isayas hin hato:

'Mangihadà kan daan ya kowinta pagdanan nin Pangino-on emen ayin maka-abalà kona.'

²⁴ Hapa-eg hatoy pawparì ya inhogò nin Paw-parisiyo ²⁵ ay nagpastang ana et koni Howan, ya wanla, "No alwan hika baytoy Kristo ya impangakò nin Diyos, o hi propita Ilyas, o hatoy Propita ya ampalatngen ay antà ampaminyag ka?"

²⁶ Tinombay hi Howan, "Ampaminyag ako," wana, "ha lanom, piro ma-in bayrin ampireng nin kalamo moyo ya agmoyo balay. ²⁷ Hiya ay nahoyot kongko, piro maski pag-alilà na kon

mangokà nin sintas sapatos na ay alwa kon karapatdapat.”

²⁸ Kaganawan nin habayti ay nangyari ha banowan Bitanya ha kagmang balah nin Hordan ya ampaminyagan ni Howan.

Hi Apo Hisos ya mangalih nin kasalanan

²⁹ Ika-ibokah, nakit ni Howan hi Apo Hisos ya ampakarani kona. Hapa-eg, hinalità ni Howan ha tawtawo, ya wana, “Biliwen moyo bayti ya papatyen ya kowinta Oybon Topa nin Diyos! Hiya ya mangalih nin kasalanan nin kaganawan tawo! ³⁰ Hiya ya antokoyen ko hin hinalità ko ya ma-in lomateng ya angkahoyot kongko ya mas makapangyariyan kisan hiko, ta biha ko in-anak, hiya ay hiyayna. ³¹ Hiko man ay agko ya pon balay hin hato. Piro hay bara-nan nin pamako ko bayrin maminyag ha lanom ay emen ko ya ma-ipabalay ha aw-inalalak ni Israyil.”

³² Hapa-eg, hay pamapteg ni Howan ay ombayri: “Nakit koy emen kalapati ya Ispirito nin Diyos ya nag-aypà koni Apo Hisos. Habayti ya Ispirito nin Diyos ay nanatili kona. ³³ Hin agko et tandà no hinoy impangakò nin Diyos ay hinalità kongko nin Diyos ya nangihogò kongko nin maminyag ha lanom, ya wana, ‘Hay tawoy makit moy aypa-an nin Ispirito nin Diyos ta manatili kona ay hiya baytoy mangibinyag nin Ispirito nin Diyos.’ ³⁴ Nakit ko,” wani Howan, “ya nangyari bayri ha tawo; kayà ampaptegan ko ya hiya bayti ya Anak nin Diyos.”

Hay onan aw-alagad ni Apo Hisos

³⁵ Hin homonoy allo, antina et bayro hi Howan kalamoy loway alagad na. ³⁶ Hin nakit ni Howan hi Apo Hisos ya anhomagoy ay hinalita na, "Biliwen moyo," wana, "ya papatyen ya kowinta Oybon Topa nin Diyos!"

³⁷ Hin nalengè bayto nin hatoy loway alagad ni Howan ay hinomono hila koni Apo Hisos.

³⁸ Hapa-eg, nagpeyeh hi Apo Hisos boy hin nakit na hilay anhomono kona ay pinastang na hila, "Anya," wana, "ya labay moyo?"

Tinombay hila, "Apo," wanla, "labay nawen dayin matanda-an no ayri ka ampa-iri."

³⁹ "Kilako kawo kongko emen moyo makit ya ampa-iriyan ko," wani Apo Hisos. Hapa-eg, nakilako hila koni Apo Hisos anggan ni-abot hila ha ampa-iriyan na. Pa-ibat alas kowatro nin habayton mahilem ay bayro hila kona anggan yabi.

⁴⁰ Hi Andris ya Patel ni Simon Pidro ay miha bayro ha loway lalaki ya nakalengè ha hinalità ni Howan ya tongkol koni Apo Hisos biha ya nakilako kona. ⁴¹ Tampol tinikap ni Andris hi Simon ya Patel na. Hin nakit na ya ay hinalità na, "Nakit nawen," wana, "hi Kristo ya impangakò nin Diyos."

⁴² Hapa-eg hi Simon ay gintan ni Andris koni Apo Hisos. Tinegtek ni Apo Hisos hi Simon, biha na hinalità kona ya ombayri: "Hika," wana, "ay hi Simon ya anak ni Howan. Hay pagngalan mo ay Pidro ya hay labay totolen ay bato."

Hi Pilipi boy hi Natanyil ay iningat ni Apo Hisos

43 Ika-ibokah, hi Apo Hisos ay nagdisisyon nin mako ha probinsyan Galiliya. Bayro na nakit hi Pilipi boy hinalit  na kona, "Makilamo ka," wana, "kongko."

44 Hi Pilipi ay taga banowan Bitsayda ya banoway ampa-irriyan ni Andris boy Pidro. **45** Hin nikit ni Pilipi hi Natanyil ay hinalit  na kona, "Nakit nawen," wana, "baytoy binanggit hin hato ha holat ni Moysis boy ha holat nin kanayon ya pawpropita. Hiya ay hi Hisos ya anak ni Hosi ya taga Nasarit."

46 Pinastang ni Natanyil hi Pilipi, "War  ma-in," wana, "nin mahampat ya bagay ya ampangibat ha banowan Nasarit?"

"Kilako ka kongko ta biliwen mo," wani Pilipi.

47 Hapa-eg, hin nikit ni Apo Hisos hi Natanyil ya ampakarani kona ay ombayri ya hinalit  na ya tongkol koni Natanyil, "Habayti," wana "ya peteg nin Israylita. Hiya ay ah  ampanggaw  nin alwan tam ."

48 Pinastang ni Natanyil hi Apo Hisos, ya wana, "Pangno mo ko nabalayan?"

Tinombay kona hi Apo Hisos, ya wana, "Biha ka iningat ni Pilipi ay nikit katayna pon ha hilong nin kayoy igos."

49 Hapa-eg, hinalit  ni Natanyil, "Apo," wana, "hika ya Anak nin Diyos. Hika ya Ar  nin awinalalak ni Israyil."

50 Hinalit  ni Apo Hisos koni Natanyil, "Ampinto-o ka nay  ban  ta hinalit  ko komo ya nikit kata ha hilong kayoy igos? Ma-in et igit bayro ya kapapa-ispanlay makit mo ya gaw-en ko. **51** Anhalita-en ko komo ya makit moy langit

ya maglo-at boy hay aw-anghil nin Diyos ay molì mona-oy nin mako kongko ya an-ingaten Anak nin Tawo.”

2

Hay banhal ha banowan Kana

¹ Hin nalabah ya loway allo, ma-in banhal ha banowan Kana ha probinsyan Galiliya. Hay nanay ni Apo Hisos ay anti bayro ² kateng hi Apo Hisos boy aw-alagad na, ta nakombida hila bayro ha banhal. ³ Hapa-eg, hin na-oboyna ya alak bayro ha banhal ay naghaliità koni Apo Hisos ya nanay na, ya wana, “Na-obohan hilayna nin alak.”

⁴ Hinalità ni Apo Hisos ha nanay na, “Tandà ko,” wana; “kayà ipa-olay mo kongkoy kaganawan, ta alwa et oras nin ipatnag ko no hino ko.”

⁵ Hapa-eg, hinalità nin nanay na ha mawmagsisirbi, “Honolen moyo,” wana, “ya maski anyay ipagawà na komoyo.”

⁶ Ma-in bayron anem ya pahig ya anggamiten nin Hawhodiyo ha ka-ogali-an paglilinis la. Balang pahig ay ampagkalaman nin lowampò o tatlompò ya galon nin lanom. ⁷ Hinalità ni Apo Hisos do ha mawmagsisirbi, “Pon-en moyo,” wana, “nin lanom bayti ya pawpahig.” Kayà pinonò lan lanom baytoy pawpahig angga ha labì.

⁸ Hapa-eg, hinalità konla ni Apo Hisos, “Man-abò kawo,” wana, “nin ongnoy tabò ya lanom ya impalaman moyo bahan, ta igwà moyo do ha ampama-alà nin habayti ya okasyon.”

Hapa-eg, hay ginawà nin hatoy mawmagsisirbi ay gintan la baytoy lanom do ha ampama-alà nin okasyon.⁹ Ahè tandà nin hatoy ampama-alà no ayri na-ibat baytoy alak, piro tandà nin hatoy mawmagsisirbi ya nanabò nin habaytoy lanom. Hin natawayan nin hatoy ampama-alà baytoy lanom ya nag-in alak ay iningat nay lalaki ya an-ikahal¹⁰ ta hinalità na, “Balang miha,” wana, “ay ampama-inom pon nin pinakamalahap ya alak, piro no malakè anay na-inom nin sawsang-ili ay ipa-inom naynay alwan ma-alagà ya alak. Balè ta hika ay nangitilà nin pinakamalahap ya alak angga hapa-eg.”

¹¹ Habayti ya primiron papag-ispanawan ya ginawà ni Apo Hisos ay nangyari ha banowan Kana ha probinsyan Galiliya; bayro nipatnag ya kapangyariyan na, boy hay aw-alagad na ay tinompel kona.

¹² Hin nayarì baytoy banhal, hi Apo Hisos kateng nanay na, pawpatel na, boy aw-alagad na ay nako ha banowan Kapirnawom. Nanatili hila bayro nin ongnoy allo.

*Hi Apo Hisos ay nako ha bali nin Diyos
(Matiyo 21:12-13; Markos 11:15-17; Lukas 19:45-46)*

¹³ Hin maranina ya Pista nin Hawhodiyo, hatoy Pistan Pamamanemtem la hin inlibri nin Diyos hin hato ya kawka-apo-apowan la, hi Apo Hisos ay nako ha siyodad nin Hirosalim. ¹⁴ Do ha kolob bali nin Diyos ay nakit ni Apo Hisos ya ma-in tawtawoy ampipaglakò nin bawbakà, tawtopa, boy kawkalapati; boy nakit na et ya hay kanayon

ay ampipampiknò nin an-omarap ha lawlamisita ta ampipamahili nin kowalta. ¹⁵ Hay ginawà ni Apo Hisos ay nangwa ya nin yobil ta habaytoy ginawà nan babarog nin pinangipataboy nin hatoy kaganawan ampipaglakò bayro ha kolob bali nin Diyos kateng hatoy tawtopa boy bawbakà. Hay kawkowalta nin habaytoy ampipamahili ay inhahabwag na boy impapatalin-orong na ya lawlamisawan la. ¹⁶ Hapa-eg, hinalità na do ha tawtawoy ampipaglakò nin kawkalapati, "Habayti", wana, "ay alien moyo bayri. Agmoyo gaw-en palingki ya bali nin Tatay koy Diyos."

¹⁷ Napanemteman nin aw-alagad ni Apo Hisos baytoy nakaholat ha Halitá nin Diyos ya ombayri:

"Kaganawan kakayawan ko ay gaw-en ko ha pangimalasakit ko nin bali mo, Diyos."

¹⁸ Hapa-eg hay Hawhodiyo ay nagpastang koni Apo Hisos, "Anya," wanla, "ya papag-ispanawan ya magawà mo emen mo ma-ipakit ya hika ay ma-in karapatan manggawà nin habayti ya ombayri ya bagay?"

¹⁹ Tinombay hi Apo Hisos, ya wana, "Hira-en moyo bayti ya bali nin Diyos, ta pangalabah nin tatloy allo ay ibangon kon oman."

²⁰ "Anya?" wanla. "Apatapò boy anem ya ta-on nin ginawà bayti ya bali nin Diyos. Ma-ipaireng mo warì ha lo-ob nin tatloy allon bongat?"

²¹ Piro agla na-intindiyán ya hay antokoyen ni Apo Hisos nin bali nin Diyos ay nawini na.

²² Hapa-eg, hin nabiyay oman hi Apo Hisos,

habaytoy hinalità na ay napanemteman nin aw-alagad na. Kayà ninto-o hila ha Kaholatan nin Diyos boy do ha hinalità ni Apo Hisos.

Tandà ni Apo Hisos ya anti ha ihipnin kaganawan tawo

²³ Mintras anti hi Apo Hisos ha siyodad nin Hirosalim hin habayton Pistan Pamamanemtem ay malakè ya tawo bayro ya ninto-o nin hiya ay impangakò nin Diyos banà ha ginawà nay kawkapapa-ispanta. ²⁴ Ombayro man, hi Apo Hisos ay ahè ampahimalà konla ta tandà nay kaganawan tawo boy tongkol konla. ²⁵ Hay tongkol ha tawtawo ay alwan ka-ilangan halita-en kona nin kanayon, ta tandà nay kaganawan anti ha nakem la.

3

Hi Apo Hisos boy hi Nikodimo

¹ Ma-in mihay tawo ya nagngalan Nikodimo. Hiya ay miha ha ampipamo-on ha Hawhodiyo boy miha ya ha Pawparisiyo. ² Mihay yabi, hiya ay nako koni Apo Hisos ta hinalità na kona, “Apo,” wana, “tandà nawen ya hika ay mangangaral ya inhogò nin Diyos nin manorò konnawen. Ayin makagawà nin pawpapag-ispantawan ya ombahen ha anggaw-en mo no ayin konay Diyos.”

³ Hi Apo Hisos ay tinombay koni Nikodimo, ya wana, “Kaptegan bayti ya anhalita-en ko komo: hay tawoy ahè in-anak oman ay ahè makalako ha dogal ya ampag-ari-an nin Diyos, boy agna maranasan ya pamomo-on nin Diyos.”

⁴ “Pangno,” wani Nikodimo, “ma-i-anak oman ya tawo no mato-a yayna? Warì makapahok ya et ha tiyan nin nanay na biha ya i-anak ana oman nin ikalwan bisis?”

⁵ Tinombay hi Apo Hisos, “Kaptegan,” wana, “ya anhalita-en ko komo: hay tawoy ahè in-anak oman ha panggogomawà nin lanom boy Ispirito nin Diyos ay ahè makalako ha dogal ya ampag-ari-an nin Diyos. ⁶ Hay an-i-anak nin tawo ay tawo itaman; piro hay in-anak oman, hatoy panggogomawà nin Ispirito nin Diyos ay anti kona ya Ispirito nin Diyos. ⁷ Agmo pag-ispanawan baytoy hinalità ko komo ya hika ay ka-ilangan i-anak oman. ⁸ Hay Ispirito nin Diyos ay emen nin angin ya ahè angkakit. Hay tonoy nin angin ay angkalengè tamo, piro agtamo tandà no ayri ampangibat boy no ayri ampagpalako. Ombayro itaman ya Ispirito nin Diyos; ha panggogomawà na ha nakem nin tawo emen ma-i-anak oman ay ahè angkakit no pangno ampangyari.”

⁹ “Pangno mangyari bayti ya ombayri?” wani Nikodimo.

¹⁰ Tinombay hi Apo Hisos, “Hika,” wana, “ay miha ha anggalanggalangen ya manonorò ha awinalalak ni Israyil biha agmo angka-intindiyan bayti ya ombayri ya bagay? ¹¹ Kaptegan ya anhalita-en nawen komo: anhalita-en nawen ya tandà nawen boy ampaptegan nawen ya nakit nawen, piro agmoyo labay tanggapen ya pamapteg nawen. ¹² Agmoyo ko ampintowen ha anhalita-en ko komoyo ya tongkol ha bawbagay ya ampangyari bayri ha babon lotà.

Pangno moyo ko pinto-owen no hay halita-en ko komoyo ay tongkol ha bawbagay ya ampangyari ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos? ¹³ Ayin et tawo ya nakalako ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos, no alwan hikon bongat ya an-ingaten Anak nin Tawo ya nag-aypà bayri nin nangibat ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos. ¹⁴ Hin hato, hin anti hili Moysis ha powiray dogal ay nanggawà yan emen otan ya tangsò ta inggawà na ha posti biha na interek. Ginawà na bayto emen hinoman ya tinokà nin otan ay ahè mati no manegteg bayro ha otan ya tangsò. Ombayro itaman kongko: ¹⁵ hiko ay ipakò ha koroh biha iterek emen hinoman ya tompel kongko ay magkama-in nin biyay ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos.

¹⁶ “Masyadoy panlalabi nin Diyos ha kaganawan tawo; kayà inggawà na hi Apo Hisos ya mimihay Anak na emen hinoman ya tompel kona ay ahè mipalako ha impirno, no alwan magkama-in yan biyay ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos. ¹⁷ Ahè inhogò nin Diyos ya Anak na bayri ha babon lotà nin manosga nin tawtawo para parosawan, no alwan inhogò na ya para mangilibri nin tawtawo.

¹⁸ “Hinoman ya antompel koni Apo Hisos ya Anak nin Diyos ay ahè hosgawan para parosawan; hinoman ya ahè antompel koni Apo Hisos ya Anak nin Diyos ay hinosgawan anan parosawan, ta agya tinompel ha mimihay Anak nin Diyos. ¹⁹ Hay bara-nan no antà hinosgawan ya tawtawo nin mipalako ha impirno

ya kaparosawan ay ombayri: hay hawang ay nakoyaña bayri ha babon lotà, piro banà ha kala- etan gawgawà nin tawtawo ay labaylabay lay karegleman kisa hawang. ²⁰ Hinoman ya am- panggawà nin kala- etan ay ma-inakit ha hawang, boy agna labay pakarani ha hawang ta agna labay nin mipatnag ya gawgawà nay mangala- et. ²¹ Piro hinoman ya ampanggawà nin kaham- patan ay ampakarani ha hawang emen mipatnag ya gawgawà nay kahampatan ha tambay kona nin Diyos.”

Hi Apo Hisos boy hi Howan Mamiminyag

²² Hapa-eg hi Apo Hisos kateng aw-alagad na ay nako ha probinsyan Hodiya. Bayro hila nanatili nin amò ya pana-on ta naminyag. ²³⁻²⁴ Habayton pana-on, hin ahè et impiriso hi Howan ay anti ya ha dogal ya an-ingaten Inon ya marani ha dogal ya an-ingaten Salim. Hiya ay ampaminyag itaman ta malakè ya lanom bayro. Hay tawtawo ya ampako bayro kona ay ambinyagan na.

²⁵ Minghan, hay aw-alagad ni Howan ay nan- diskosyon nin mihay Hodiyo nin tongkol ha ka- ogali-an paglilinis nin Hawhodiyo. ²⁶ Kayà hi Howan ay nilako nin aw-alagad na ta hinalità la kona, “Hato,” wanla, “ya lalaki ya kalamo mo hin anti ka ha kagmang balah nin Hordan, hatoy anhalita-en mo ya Kristo ya impangakò nin Diyos ay ampaminyag itaman, boy malakè ya tawo ya ampako bayro kona.”

²⁷ Tinombay hi Howan, “Diyos ha katatag- ayan,” wana, “ya ampambi nin trabaho ha

balang miha. ²⁸ Mismon hikawo ya makapapteg ha hinalità ko ya alwan hiko hi Kristo ya impangakò nin Diyos, no alwan hiko ay inhogò nin Diyos nin ma-oná ha impangakò na. ²⁹ Hay kakahal ya babayi ay para ha kakahal ya lalaki. Hay amigo nin kakahal ya lalaki ay anti bayron ampanlengè, boy maliga ya no angkalengè nay bosis nin kakahal ya lalaki. Hi Apo Hisos ay bilang kakahal ya lalaki; hiko ay bilang amigo na. Kayà masyado kon maliga banà ta nalengè koy bosis ni Apo Hisos. ³⁰ Ka-ilangan hiya ay mag-in lalò importanti ta hiko ay mag-in alwan importanti.”

Hi Apo Hisos ay nangibat ha katatag-ayanha kama-inan nin Diyos

³¹ “Hay nangibat ha katatag-ayan ay ahè mapantayan nin kaganawan. Hay pangintindi nin tawtawo bayri ha babon lotà ay anggan bongat ha bawbagay bayri ha babon lotà. Hay nangibat ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos ay talagan ahè mapantayan nin kaganawan. ³² Hay anhalita-en na ay hatoy nakit na boy nalengè na, piro ayin ampananggap nin pamapteg na. ³³ Hinoman ya ampananggap ha anhalita-en na ay ampamapteg nin hay Diyos ay peteg. ³⁴ Hay inhogò nin Diyos ay ampaghaliità nin hawhalità nin Diyos, ta hay Ispirito nin Diyos ya inggawà kona nin Diyos ay anti kona nin lobosan. ³⁵ Anlabiyen nin Diyos ya Anak na, boy inggawà na konay kaganawan bagay. ³⁶ Hinoman ya antompel ha Anak nin Diyos ay ma-in biyay ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos.

Piro hinoman ya ahè anhomonol ha Anak nin Diyos ay ahè magkama-in nin ombayroy biyay, no alwan hay pahang nin Diyos ay manatili kona anggan makakanoman.”

4

Hi Apo Hisos boy babayi ya Samaritana

¹ Nabalita-an nin Pawparisiyo ya hi Apo Hisos ay lalò ampakapapinto-o nin malakè ya tawo kisa hi Howan, boy nabalita-an la et ya hiya ay ampaminyag konla. ² Piro ayin bininya-gan hi Apo Hisos, no alwan aw-alagad na ya ampaminyag. ³ Hin natanda-an ni Apo Hisos ya nabalita-an nin Pawparisiyo baytoy tongkol ha tawtawoy ampako kona ay nog-alih ya ha probinsyan Hodiya ta magbira ya ha probinsyan Galiliya. ⁴ Ha pamako na bayro ay ka-ilangan magdaan ya ha probinsyan Samarya.

⁵⁻⁶ Hapa-eg, hin magayna mi-ogtoy allo, hi Apo Hisos ay ni-abot ha Sikar ya miha ha bawbanowa nin probinsyan Samarya. Hay banowan Sikar ay marani ha dogal ya inggawà hin hato ni Hakob ha anak na ya hi Hosi. Anti bayro ya libon ya an-ingaten libon ni Hakob. Hi Apo Hisos ya napakil ha pamomowako ay niknò ha dani nin habaytoy libon. ⁷⁻⁸ Mimiha na bayro ta hay aw-alagad na ay nako ha banowa ta manaliw nin pamamangan.

Hapa-eg, ma-in mihay babayi ya Samaritana ya nakalateng ta mangahoy. Hinalità ni Apo Hisos kona, “Ma-arì ako nayı maki-inom?”

⁹ Tinombay baytoy babayi, ya wana, “Antà maki-inom ka kongko ya hika ay Hodiyo? Hiko itaman ay Samaritana.” Ombayroy hinalità nin hatoy babayi ta hay Hawhodiyo ay ahè ampakilamo ha Sawsamaritano.

¹⁰ Hinalità kona ni Apo Hisos, “No tandà mo dayi,” wana, “ya igwà komo nin Diyos boy no hino ko ya ampaki-ilgo komon maki-inom ay nagpastang ka dayi kongko ta binyan katan lanom ya angkabiyay.”

¹¹ Habayti ya babayi ya ahè naka-intindi nin labay totolen nin hinalità ni Apo Hisos ay tinombay, “Piro ayin ka,” wana, “Apo, nin panambiraw nin lanom, boy hay libon ay masyadon lalè. Ayri ka mangwan lanom ya angkabiyay? ¹² Hin hato, hay ma-in ikon nin habayti ya libon ay hi Hakob ya ka-apo-apowan nawen. Hiya kateng aw-anak na boy bawbakà na ay ninom bayri ha libon. Ampaka-igit ka warì koni Hakob?”

¹³ Tinombay hi Apo Hisos, “Hinoman,” wana, “ya minom nin habayti ya lanom ay ma-angan oman; ¹⁴ piro hinoman ya minom nin lanom ya igwà ko ay agana ma-angan. Hay lanom ya igwà ko ay bilang anhombol ha nakem na boy makabin biyay ya ayin anggawan.”

¹⁵ Hapa-eg, hinalità nin hatoy babayi koni Apo Hisos, “An-ipaki-ilgo ko komo,” wana, “ya biyan mo ko awod nin ombayroy lanom emen agko ma-angan boy emen agkoyna mako bayri nin mangahoy.”

¹⁶ “Lakwen moy ahawa mo,” wani Apo Hisos, “biha ka magbira bayri.”

¹⁷ “Ayin akon ahawa,” wanán hatoy babayi. Tinombay hi Apo Hisos, ya wana, “Peteg bain ya hinalitá mo ya ayin kan ahawa, ¹⁸ ta lima ya napag-ahawa mo, boy hay lalaki ya ampakilamowan mo hapa-eg ay alwa mon peteg ahawa. Kaptegan ya hinalitá mo kongko.”

¹⁹ Hinalitá nin hatoy babayi, “Angkatinoran ko,” wana, “Apo, ya hika ay propita. ²⁰ Hay kawka-apo-apowan nawen ay ampako bahan ha bakil nin homamba ha Diyos, piro hikawoy Hawhodiyo ay ampaghalitá nin do ha siyodad nin Hirosalim ya dapat lakwen paghambawan ha Diyos.”

²¹ Hinalitá kona ni Apo Hisos, “Minto-o ka,” wana, “kongko. Lomateng ya pana-on ya hay tawtawo ay agana mako bahan ha bakil o ha Hirosalim nin homamba ha Tatay ya Diyos. ²² Hikawo ya tawtaga Samarya ay agmoyo tandà no hinoy anhambawan moyo; piro hikayi ya Hawhodiyo ay tandà nawen no hinoy anhambawan nawen, ta hay ikalibri ha kasalanan ay mangibat ha Hawhodiyo. ²³ Pana-on ana nin hay peteg anhomamba ha Diyos ay homamba nin matibolos ya nakem boy ma-in kaptegan, ta ombayroy panhohomamba ya labay nin Tatay ya Diyos. ²⁴ Hay Diyos ay ahè angkakit ta Ispirito. Kayà hay panhomamba kona ay ka-ilangan matibolos ya nakem boy ma-in kaptegan.”

²⁵ Hinalitá nin hatoy babayi koni Apo Hisos, “Tandà ko,” wana, “ya lomateng ya an-ingaten Kristo ya impangakò nin Diyos. Panlomateng na ay halita-en na konnawen ya kaganawan bagay.”

²⁶ Hinalità kona ni Apo Hisos, “Hay anhalita-en mo,” wana, “nin lomateng ay ayin kanayon no alwan hiko ya ka-ilgo mo.”

²⁷ Hapa-eg, nilomateng ya aw-alagad ni Apo Hisos. Nag-ispana hila hin nakit la hi Apo Hisos ya ampaki-ilgo ha mihay babayi. Piro maski miha konla ay ayin nakapastang do ha babayi no anyay labay na, o nakapastang koni Apo Hisos no antà ampaki-ilgo ya bayro ha babayi.

²⁸ Hapa-eg, imbalag nin hatoy babayi ya bangà na ta nagbira ya ha banowa. Hinalità na ha tawtawo bayro, ²⁹ “Kilako kawo kongko,” wana, “ta biliwen moyo ya tawoy naghalità nin kaganawan ginawà ko. Maka hiyayna hi Kristo ya impangakò nin Diyos.” ³⁰ Kayà hay tawtawoy pinangibalita-an nin hatoy babayi ay nakilako kona nin mamiliw koni Apo Hisos.

³¹ Mintras ahè et nagbira baytoy babayi, hay aw-alagad ni Apo Hisos ay ampambin pamaman-gan kona, “Mangan ka,” wanla.

³² Piro tinombay hi Apo Hisos, “Ma-in ako,” wana, “nin pamamangan ya agmoyo tandà.”

³³ Kayà hay aw-alagad ay nipapastang, “Ma-in warì,” wanla, “nin nantan kona nin pamaman-gan?”

³⁴ Hinalità konla ni Apo Hisos “Bilang pamamangan ko,” wana, “ya panhohomonol ko ha kalabayan nin Diyos ya nangihogò kongko boy ha panyarì ko nin trabaho ya inggawà na kongko. ³⁵ Alwa nayì,” wana et ni Apo Hisos, “nin kahalita-an tamo ya ahè mag-ompisay pangalawah anggan ahè malabah ya apat ya bowan

pa-ibat hin intanem? Piro anhalita-en ko komoyo ya mamatag kawo ha mamalibot moyo, ta ma-in malakè ya tawo. Hila ay kowinta pali ha paliyan ya ma-ari anan alawahanen.³⁶ Hay ampangalahaw ya ayin kanayon no alwan hatoy ampangitorò nin tompel kongko, Diyos ya mambin kahampatan kona. Hatoy tawtawoy kowinta an-alawahanen na ay magkama-in biyay ya ayin anggawan. Hay ampangitanem ya ayin kanayon no alwan hatoy ampangitorò nin Halità nin Diyos, boy hatoy na-alawah ya ayin kanayon no alwan hatoy natoro-an Halità nin Diyos ay mi-pagtowà.³⁷ Peteg ya kahalita-an ya ombayri ya pagkahalità; ‘Kanayon ya ampananem; kanayon ya ampangalahaw.’³⁸ An-ihogò katawon mangalahaw ha agmoyo pinagpagalan; kanayon ya nagtrabaho bayro, piro hikawo ya makinabang ha pinagpagalan la.”

³⁹ Do ha banowan Sikar ay malakè ya Samari-tano ya tinompel koni Apo Hisos banà ha hinalità nin hatoy babayi ya ombayri: “Hinalità na kongko ya kaganawan nin ginawà ko.”⁴⁰ Hatoy Sawsamaritano, hin nakalateng hila do koni Apo Hisos ay pinaki-ilgowan la ya nin manatili ya dayi bayro konla. Kayà hi Apo Hisos ay nanatili bayro nin loway allo.

⁴¹ Banà ha an-i-aral ni Apo Hisos ay malakè et ya nipantompel kona. ⁴² Hinalità la do ha babayi, “Hapa-eg,” wanla, “ay antompel kayi; alwan banà bongat do ha hinalità mo, no alwan mismon hikayi ya nakalengè kona, boy tanda nawen ya hiya ay talagan Mapangilibri nin

kaganawan tawo."

Pinakahampat ni Apo Hisos ya lalaki ya anaknin opisyal

⁴³ Nalabah ya loway allo, hi Apo Hisos ya anti bayro ha banowan Sikar ay nanigè nin mako ha probinsyan Galiliya. ⁴⁴ Mismon hi Apo Hisos ya naghalità hin hato nin hay propita ay ahè an-igalang ha sarili nan dogal. ⁴⁵ Piro hin ni-abot ya ha probinsyan Galiliya ay mahampat ya panananggap kona nin tawtawo bayro banà do ha kaganawan nakit lay ginawà na hin anti ya ha siyodad nin Hirosalim hin Pistan Pamamanemtem, ta hila man ay na-ibat simpri bayro.

⁴⁶ Hapa-eg hi Apo Hisos ay nagbiran oman ha banowan Kana ha probinsyan Galiliya ya pinanggawa-an na hin hato nin alak ya lanom. Ma-in bayron mihay opisyal nin gobirno ya hay anak na ya anti ha banowan Kapirnawom ay ampagmasakit. ⁴⁷ Nalengè nin hatoy opisyal ya hi Apo Hisos ya na-ibat ha Hodiya ay nakalateng bayro ha Galiliya. Kayà nilako na hi Apo Hisos nin pinaki-ilgowan nin makilako kona ha Kapirnawom ta pakahampaten na baytoy anak ya malagayna mati.

⁴⁸ Hinalità kona ni Apo Hisos, "No agkawo," wana, "makakit nin pawpalatanda-an boy pawpapag-ispanawan ay agkawo minto-o."

⁴⁹ Naki-ilgo baytoy opisyal, "Apo," wana, "bilang moynan ingangalo. Mintras angkabiyay et ya anak ko ay kilako ka kongko emen agya mati."

⁵⁰ Hinalità kona ni Apo Hisos, "Morong kayna," wana, "ta hay anak mo ay ahè mati no alwan homampat ya."

Hatoy opisyal ay ninto-o; kayà norong yayna. ⁵¹ Peleg nan anti ha daan ay hinakbat ya nin aw-alilà na ta imbalità la kona ya hay anak na ay mahampat ana. ⁵² Pinastang na baytoy aw-alilà no anyay oras nin hinomampat baytoy anak na. Tinombay baytoy aw-alilà, "Na-apon," wanla, "hin midyo nalabah ya ogtoy allo ay natbahan yayna." ⁵³ Napanemteman nin hatoy tatay ya ombayroy oras hin hinalità ni Apo Hisos ya ahè mati ya anak na. Kayà hatoy tatay kateng pamilya na ay tinompel koni Apo Hisos.

⁵⁴ Habayti ya ikalwan papag-ispanawan ya ginawà ni Apo Hisos ha probinsyan Galiliya. Ginawà na bayti hin na-ibat ya ha probinsyan Hodiya.

5

Namakahampat hi Apo Hisos ha pamaliyo-an

¹ Hin nalabah ya amò ya pana-on, na-abot anaman ya miha ha pagpipista nin Hawhodiyo; kayà hi Apo Hisos ay nako ha siyodad nin Hirosalim. ² Do ha Hirosalim ha polta ya an-ingaten Polta nin Topa ay ma-in ginawà ya pamaliyo-an ya ha mamalibot nin pangpang ay ma-in limay bobong. Ha halità nin Hawhodiyo, hatoy pamaliyo-an ay an-ingaten Bitisda. ³ Ha hilong nin hatoy bawbobong ay malakè ya tawoy mangama-in dipirinsya ya ampipampirà bayro. Kateng bawbowag, pawpilay, boy pawpolonen

ay anti bayro ta an-anti-en lay magalaw baytoy lanom; ⁴ ta no minghan hay anghil nin Pangino-on ay ampako bayron manweywey nin habaytoy lanom. Hinoman ya tawoy ma-in dipirinsya ya ma-onan mako bayro ha lanom no kapiyari wineywey ay homampat maski anyay klasin dipirinsya na.

⁵ Bayro ay ma-in mihay lalaki ya naka-i-irà ya ma-in dipirinsya nin lo-ob anan tatlompò boy waloy ta-on. ⁶ Hatoy tawo ay nakit ni Apo Hisos boy natanda-an na ya hay boyot anan pana-on nin hiya ay ma-in dipirinsya. Kayà pinastang ya ni Apo Hisos, “Labay mo nayì,” wana, “nin homampat ka?”

⁷ Tinombay baytoy ma-in dipirinsya, ya wana, “Apo, ayin mangi-aypà kongko bayri ha pamaliyo-an mintras kapiyari wineywey ya lanom. Peleg kon ampagsikap nin mag-aypà bayri ha lanom ay ma-in ana pon angka-onsa kongko.”

⁸ Hinalità kona ni Apo Hisos, “Mibangon ka,” wana. “Lolonen moy amak mo ta mowako kayna.” ⁹ Hin habayto et ay hinomampat baytoy tawo. Hinapwat nay amak na biha ya nowako. Habayti ay nangyari nin allon pama-inawa.

¹⁰ Kayà hinalità nin Hawhodiyo do ha tawoy hinomampat, “Hapa-eg,” wanla, “ay allon pama-inawa; kayà kontra ha kawkapanogo-an tamo ya pamowat mon amak mo.”

¹¹ Tinombay ya konla, “Hato,” wana, “ya tawo ya namakahampat kongko ya naghaliità kongko nin hapwaten koy amak ko ta mowako koyna.”

¹² Pinastang la ya, ya wanla, “Hino baytoy tawoy naghalit  komo nin manapwat kan amak mo ta mowako kayna?”

¹³ Piro ah  t nd  nin hatoy tawo ya hinomampat no hino baytoy namakahampat kona, ta hi Apo Hisos ay napa-alilih ban  ha kalak-an tawo ya anti bayro ha dogal ya habayto.

¹⁴ Ah  naboyot, hatoy tawoy hinomampat ay nakit ni Apo Hisos ha bali nin Diyos, boy hinalitâ na kona, “Mahampat kayna,” wana. “Kayı agmoyna omanen nin magkasalanan ta maka mas loma-et ya mangyari komo.” ¹⁵ Hapa-eg, nog-alih baytoy tawo ta nako yan nagbalit  ha Hawhodiyyoy ampipamo-on nin hi Apo Hisos ya namakahampat kona. ¹⁶ Pa-ibat hin habayto, hay Hawhodiyo ay angkomontrayna koni Apo Hisos ban  do ha ginaw  na ya ha allon pama-inawa ay namakahampat ya.

¹⁷ Piro hinalitâ konla ni Apo Hisos, ya wana, “Hay Tatay koy Diyos ay pirmin ampagtrabaho; kay  hiko man ay pirmin ombayroy anggaw-en.” ¹⁸ Ban  bayri ha hinalit  ni Apo Hisos ay lal  ampagsikapan nin Hawhodiyo nin patyen ya; alwan bongat ban  ha agna panhomomonol ha panog  la ya tongkol ha allon pama-inawa, no alwan ban  et ha pamakipantay na ha Diyos, ta hay Diyos ay an-ingaten na nin Tatay na.

Hay katongkolan ni Apo Hisos ya Anak nin Diyos

¹⁹ Hapa-eg, hay intobay ni Apo Hisos do ha Hawhodiyo ay ombayri: “Anhalita-en ko komoyo,” wana, “ya kaptegan: hay Anak nin

Diyos ay ahè makagawà ha sarili nan kalabayan. Hay magawà nan bongat ay hatoy angkakit nay anggaw-en nin Tatay na, ta hay angkakit na ya anggaw-en nin Tatay na ay habaytoy anggaw-en na itaman. ²⁰ Hay Tatay ay ampanlabi ha Anak; kayà an-ipakit na kona ya kaganawan anggaw-en na. Ipakit nin Diyos ha Anak na ya mas papag-ispanawan kisa bayri ha pahomampat nin habayti ya tawo, boy pag-ispanawan moyon kaganawan. ²¹ No pangno ya anggaw-en nin Tatay ya ambiyan nan oman nin biyay ya nikati ay ombayro itaman ya gaw-en nin Anak. Biyayen nan oman ya hinoman ya labay nan biyayen. ²² Hay Tatay ay ahè ampanosga ha hinoman, no alwan inggawà na ha Anak ya kaganawan karpatan manosga ²³ emen hay Anak ay galangen nin kaganawan bilang panggalang la ha Tatay. Hay ahè ampanggalang ha Anak ay ahè simpri ampanggalang ha Tatay ya nangihogò ha Anak.

²⁴ “Anhalita-en ko komoyo ya kaptegan: hinoman ya ampanlengè ha anhalita-en ko boy antompel ha nangihogò kongko ay ma-in anan biyay ya ayin anggawan. Agya sintinsyawan nin mipalako ha impirno, ta tinanggap naynay biyay ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos. Agyayna makaranas nin ayin anggawan ya kadya-dya-an. ²⁵ Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: lomateng ya oras boy hapa-eg ana ya oras nin hay tawtawoy ayin et biyay ya ayin anggawan ay makalengè nin bosis nin Anak nin Diyos. Hay manlengè ay magkama-in nin biyay ya ayin anggawan. ²⁶ Hay Tatay ay ma-

in kapangyariyan nin mambin biyay. Ombayro itaman, hay Anak ay ma-in simprin kapangyariyan nin mambin biyay, ta hay Tatay ya Diyos ay nambi kona nin ombayroy kapangyariyan. ²⁷ Hay Tatay ay nambi ha anak nin karapatan manosga nin tawtawo, ta hiko ya an-ingaten Anak nin Tawo ay Anak na.

²⁸ “Agmoyo pag-ispanawan bayti ya halita-en ko komoyo ya lomateng ya oras ya hay kaganawan nikati ya anti ha pinangitabonan konla ay makalengè nin bosis ko. ²⁹ Mabiyyay hilan oman boy mipanlomwah. Hay nanggawà mahampat ay mabiyyay nin ayin anggawan. Hay nanggawà mala-et ay sintinsyawan nin mipalako ha impirno.”

Hay pawpamapteg ni Apo Hisos nin tongkolha sarili na

³⁰ Naghalità et hi Apo Hisos, ya wana, “Hiko ay ayin magawà no ha sarili kon bongat. Ampanosga ko kompormi ha anhalita-en kongko nin Tatay ko; kayà hay an-ihosga ko ay tamà, ta hay anggaw-en ko ay ahè nangibat ha sarili kon kalabayan, no alwan nangibat ha kalabayan nin Tatay ko ya nangihogò kongko.

³¹ “No hikon bongat ya ampamapteg nin sarili ko, hay anhalita-en ko ay ayin alagà. ³² Ma-in kanayon ya ampamapteg nin tongkol kongko, boy tandà ko ya hay anhalita-en nay tongkol kongko ay peteg.

³³ “Nangihogò kawon tawtawo nin mako koni Howan nin magpastang tongkol kongko, boy hay hinalità na ya tongkol kongko ay peteg.

³⁴ Ombayro man ay agko angka-ilanganen ya ma-in tawo ya mamapteg nin tongkol kongko; anhalita-en kon bongat bayti emen kawo minto-o boy malibri.

³⁵ "Hi Howan Mamiminyag ay kowinta kingki ya ampambin hawang. Habaytoy hawang ay nakab-i komoyon kaligawan nin amò ya pana-on. ³⁶ Piro makapangyariyan ya pamapteg ko kisa pamapteg ni Howan; ta hay gawgawà ya anggaw-en ko ay gawgawà nin Tatay ko ya an-ipagawà na kongko. Habayti ay an-ipagawà na kongko emen mapaptegan ya hiko ay inhogò na. ³⁷ Hay Tatay ko ya nangihogò kongko ay hiyan mismo ya namapteg nin tongkol kongko. Agmoyo et nalengè ya bosis na boy agmoyo et nakit no pangno ya; ³⁸ boy ayin komoyo ya halità na ta agmoyo labay tompel ha inhogò na. ³⁹ Ampagsikapan moyon pag-aralan ya nakaholat ha Kaholatan nin Diyos, ta ha asa moyo, ha ombayro ay magkama-in kawo nin biyay ya ayin anggawan. Habayti ya Kaholatan ya ampamapteg nin tongkol kongko. ⁴⁰ Piro agmoyo labay pakarani kongko emen kawo magkama-in nin biyay ya ayin anggawan.

⁴¹ "Agko angka-ilanganen ya poriyen ako nin tawtawo. ⁴² Piro balay katawo boy tandà ko ya ayin ha nakem moyo ya panlalabi ha Diyos. ⁴³ Nako ko bayri ha ngalan nin Tatay ko, piro agmoyo ko tinanggap; balè ta no ma-in kanayon ya mako bayri nin ha sarili nan ngalan ay antanggapen moyo. ⁴⁴ Labay moyon poriyen ya miha ta miha komoyo, piro agmoyo labay

ya kaporian ya ampangibat ha mimihay Diyos;
pangno kawo awod minto-o?

⁴⁵ “Agkawo mangihip nin hiko ya mangiriklamo komoyo ha Tatay ko. Hay mangiriklamo komoyo ay ayin kanayon no alwan hi Moysis ya nanolat nin kawkapano-go-an ya kanwariampinto-owen moyo. ⁴⁶ No talagan ampinto-owen moyo ya hinolat ni Moysis ay tompel kawo kongko, ta hiya ya nanolat nin tongkol kongko. ⁴⁷ Piro banà ta agmoyo ampinto-owen ya hinolat na ay pangno kawo minto-o ha anhalita-en ko?”

6

*Liman libo katawo ya pinakan ni Apo Hisos
(Matiyo 14:13-21; Markos 6:30-44; Lokas 9:10-17)*

¹ Hin nayarì bayto, hi Apo Hisos ay nako ha kagmang Dagat nin Galiliya ya an-ingaten et nin Dagat Tibiryas. ² Kinomamat konay malakè ya tawo ta nakit lay kapapa-ispantay gawgawà na ha pamakahampat na nin ampipagmasakit. ³ Hi Apo Hisos kateng aw-alagad na ay nilomakat ha bakil biha hila niknò bayro. ⁴ Hin habayto ay mandegdeg ana nin pagpipista nin Hawhodiyo ya Pistan Pamamanemtem.

⁵ Hin nanamolaw hi Apo Hisos ay nakit nay malakè ya tawo ya ampakarani kona. Kayà hinalità na koni Pilipi, ya wana, “Ayri tamo manaliw nin pamamangan ya magkasyan pamakan nin habayti ya tawtawo?” ⁶ Hinalità na bayti ta anhoboken na hi Pilipi, piro da-an anan tandà ni Apo Hisos no anyay gaw-en na.

⁷ Tinombay hi Pilipi, ya wana, “Maski alagà waloy bowan ya sowildo nin miha katawo ay ahè maharag nin panaliw tinapay ya ipakan konla maski mani-amò ya igwà ha balang miha.”

⁸ Mihayna et ha aw-alagad ni Apo Hisos ya nagngalan Andris ya patel ni Simon Pidro ay naghàlità, ⁹ “Ma-in bayri,” wana, “nin mihay anak ya lalaki ya ma-in nin limay tinapay boy loway ikan, piro pangno magkasya bayti ha kalak-an nin habayti ya tawtawo?”

¹⁰ Hinalità konla ni Apo Hisos, “Pa-ikno-en moyoy tawtawo,” wana. Kayà hay tawtawo ay nipampiknò ha dikot ta habaytoy dogal ay marikot. Hay lawlalaki ya anti bayro ay mangaliman libo. ¹¹ Hapa-eg, hay ginawà ni Apo Hisos ay kinwa na baytoy limay tinapay biha na pinasalamatan ha Diyos. Hin nayarì nan pinasalamatan ay impapatpel na ha tawtawoy ampipampiknò. Ombayro et ya ginawà na do ha loway ikan, boy binyan na hila angga ha labay la.

¹² Hin nabhoy hilayna ay hinalità ni Apo Hisos ha aw-alagad na, “Tiponen moyo,” wana, “ya sawsobra emen ahè masayang.” ¹³ Hapa-eg, hin natipon la baytoy sawsobra do ha limay tinapay ya tilà nin habaytoy tawtawoy nipampangan ay nakapnò et nin labinloway bakol. ¹⁴ Hin nakit nin tawtawo bayti ya papag-ispanawan ya ginawà ni Apo Hisos ay hinalità la, “Talagan hiya bayti,” wanla, “ya Propita ya lomateng bayri ha babon lotà.” ¹⁵ Tandà ni Apo Hisos ya hay baranan nin pamakarani kona nin tawtawo ay piliten

la ya nin gaw-en ari. Kayà hiya ay nagsolon nilomakat ha bakil.

*Hi Apo Hisos ay nowako ha babon lanom
(Matiyo 14:22-33; Markos 6:45-52)*

¹⁶ Hin mahilem ana, hay aw-alagad ni Apo Hisos ay nako ha ambay dagat. ¹⁷ Hin yabi ana ya ayin et hi Apo Hisos ay hinomakay hila ha bangkà, ta na-oná hilaynan lomipay nin mako ha banowan Kapirnawom. ¹⁸ Totongna, hinomkaw ya angin; kayà hay dawoyon ay hinomlay. ¹⁹ Hatoy aw-alagad, hin nakapagsagwan hila nin inomabot ha dayò ya manga-anem ya kilomitro ay natamolawan la hi Apo Hisos ya ampowako ha babon lanom ya ampakarani ha bangkà la. Nalimo hila ta agla tandà no hino bayto. ²⁰ Piro hinalità konla ni Apo Hisos, “Agkawo malimo,” wana, “ta hiko bayti.” ²¹ Hapa-eg, maliga hilay namahakay kona ha bangkà. Totongna, hay bangkà la ay ni-abot ha lalakwen la.

Hi Apo Hisos ay tinikap nin tawtawo

²² Ika-ibokah, hatoy malakè ya tawo ay anti et bayro ha lipay nin dagat. Tandà lay mimihay bangkà bongat ya anti pon bayro boy hin nogalih baytoy aw-alagad ay alwan kalamo hi Apo Hisos nin hinomakay ha bangkà. ²³ Hapa-eg, ma-in nilomateng ya kanayon ya bawbangkà ya na-ibat ha Tibiryas. Habaytoy bawbangkà ay tinonggen ha dani nin habaytoy dogal ya pinanganan nin tawtawo nin tinapay ya pinasalamatan ni Pangino-on Hisos. ²⁴ Hin natandaan nin hatoy kalak-an tawo ya hi Apo Hisos kateng aw-alagad na ay ayin bayro ay hinomakay

hila ha bawbangkà, ta lomipay hilan palako ha banowan Kapirnawom nin manikap koni Apo Hisos.

Hi Apo Hisos ya pamamangan ya ampambin biyay

²⁵ Hapa-eg, hin ni-abot baytoy tawtawo do ha kagmang dagat ay nakit la bayro hi Apo Hisos boy pinastang la ya, “Apo, nakano ka nakalateng bayri?” wanla.

²⁶ Hay intobay konla ni Apo Hisos ay ombayri: “Anhalita-en ko komoyo ya kaptegan ya hay bara-nan no antà antikapen moyo ko ay alwan banà ta nakit moyoy pawpapag-ispantawan ya ginawà ko, no alwan banà ha pamangan moyon tinapay angga ha labay moyo. ²⁷ Alwan bongat para ha pamamangan ya angkahirà ya pagpagalan moyo, no alwan hay pagsikapan moyon pagpagalan ay hatoy pamamangan ya makab-i nin biyay ya ayin anggawan. Hiko ya an-ingaten Anak nin Tawo ya mambi komoyo nin ombayroy pamamangan, ta hay Tatay ya Diyos ya nambi kongko nin karapatan nin mangigwà komoyo.”

²⁸ Hapa-eg, pinastang la hi Apo Hisos, ya wanla, “Anya awod ya dapat nawen gaw-en emen nawen magawà ya kalabayan nin Diyos?”

²⁹ Tinombay konla hi Apo Hisos, ya wana, “Hay labay nin Diyos nin gaw-en moyo ay tompel kawo ha inhogò na.”

³⁰ Kayà nagpastang hila koni Apo Hisos, “Anyay papag-ispantawan ya gaw-en mo ya maipakit mo konnawen emen kayi tompel komo? Anyay gaw-en mo? ³¹ Hay kawka-apo-apowan

nawen, hin anti hila ha powiray dogal ay nangan hila nin pamamangan ya an-ingaten Mana ya nangibat ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos ta ha Halità nin Diyos ay ombayri ya nakaholat: ‘Hiya ay nambi konla nin pamamangan ya nangibat ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos.’”

³² Hinalità konla ni Apo Hisos, ya wana, “Anhalita-en ko komoyo ya kaptegan: alwan hi Moysis ya nambi komoyo nin habaytoy pamamangan ya nangibat ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos, no alwan Tatay koy Diyos ya ampambi komoyo nin peteg ya pamamangan ya ampangibat ha katatag-ayan ha kama-inan na.

³³ Hay pamamangan ya inggawà nin Diyos ya nangibat ha katatag-ayan ha kama-inan na ay habayto ya pamamangan ya ampambin biyay ha kaganawan tawo.”

³⁴ Hinalità la koni Apo Hisos, “Apo,” wanla, “pirmi mo kayin biyan nin habaytoy ombayro ya pamamangan.”

³⁵ “Hiko,” wani Apo Hisos, “ya pamamangan ya ampambin biyay. Hay ampakarani kongko ay ahè mabitlan, boy hay antompel kongko ay ahè ma-angan.

³⁶ “Piro bilang ombayro ha hinalità koyna ay agkawo antompel kongko maski nakit moyo koyna. ³⁷ Balang tawoy an-igwà kongko nin Tatay koy Diyos ay pakarani kongko, boy hino-man ya ampakarani kongko ay tanggapen ko.

³⁸ Hiko ya nangibat ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos ay ahè nako bayri nin gomawà nin sarili kon kalabayan, no alwan hay gaw-en

ko ay kalabayan nin hatoy nangihogò kongko.
³⁹ Hay labay ipagawà kongko nin nangihogò kongko ay ombayri: kaganawan inggawà na kongko ay agko pa-olayan, no alwan asiwa-en ko ta biyayen ko hila ha hoyot ya allo. ⁴⁰ Hay labay nin Tatay koy Diyos ay ombayri: kaganawan ambomalay boy antompel kongko ya Anak nin Diyos ay magkama-in biyay ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos, boy hikoy mamiyyay konla ha hoyot ya allo.”

⁴¹ Hay Hawhodiyo ay ampipagdalamorom nin ampamintas koni Apo Hisos, ta agla labay baytoy hinalità na ya hiya ya pamamangan ya nangibat ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos. ⁴² Kayà hinalità la, ya wanla, “Warì alwan hiya bayti hi Hisos ya anak ni Hosi? Balay nawen ya tatay na boy nanay na. Antà anhalita-en na ya nangibat ya ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos?”

⁴³ Tinombay konla hi Apo Hisos, “Itegen moy-oyna,” wana “ya pagdalamorom moyo. ⁴⁴ Ayin tawoy makapakarani kongko no ahè ipakarani kongko nin Tatay koy Diyos ya nangihogò kongko; hay tawoy impakarani kongko nin Tatay ko ay biyayen ko ha hoyot ya allo. ⁴⁵ Hay hinolat nin pawpropita ay ombayri: ‘Kaganawan tawo ay toro-an nin Diyos.’ Kayà,” wani Apo Hisos, “hinoman ya ampanlengè ha Tatay boy angkatoto kona ay ampakarani kongko. ⁴⁶ Ayin nakakit ha Tatay ya Diyos, no alwan haton bongat ya nangibat ha Diyos; hiyan bongat ya nakakit ha Tatay ya Diyos. ⁴⁷ Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: hay antompel ay ma-in biyay

ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos.
⁴⁸ Hiko ya pamamangan ya ampambin biyay.
⁴⁹ Hay kawka-apo-apowan moyo, hin anti hila ha powiray dogal ay nangan hila nin pamamangan ya an-ingaten Mana. Ombayro man ay nati hila simpri. ⁵⁰ Piro hay pamamangan ya anhalita-en ko ay hatoy nangibat ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos. Hay mangan nin habayti ya pamamangan ay ahè mati. ⁵¹ Hiko ya pamaman-gan ya nangibat ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos. Hiko simpri ya ampambin biyay ya bilang biyay nin Diyos. Hinoman ya mangan nin habayti ya pamamangan ay mabiyay anggan makakanoman. Habayti ya pamamangan ya igwà ko ay laman ko. Ihokò koy sarili ko ha kamatyam emen kaganawan tawo ay magkama-in biyay ya ayin anggawan.”

⁵² Banà bayri ha hinalità ni Apo Hisos, hay Hawhodiyo ay nangapididiskosyon nin ombayri: “Pangno na,” wanla, “ma-igwà ya sarili na nin ipakan kontamo?”

⁵³ Hapa-eg hi Apo Hisos ay naghalitá, ya wana, “Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: no agmoyo kanen ya laman nin hatoy an-ingaten Anak nin Tawo, boy no agmoyo inomen ya dayà na ay ayin kawon biyay ya ayin anggawan. ⁵⁴ Hinoman ya mangan nin laman ko boy minom nin dayà ko ay ma-in biyay ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos, boy biyayen ko ya ha hoyot ya allo. ⁵⁵ Hay laman ko ay peteg ya pamamangan, boy hay dayà ko ay peteg ya inomen. ⁵⁶ Hinoman ya ampangan nin laman ko boy ampinom nin dayà

ko ay ampanatili kongko boy hiko ay ampanatili itaman kona.⁵⁷ Hay nangihogò kongko ay Tatay koy angkabiyay, boy banà kona ay angkabiyay ako. Ombayro itaman, hinoman ya ampakilamo kongko nin ampangan laman ko ay mabiyay nin banà kongko.⁵⁸ Hiko ya pamamangan ya nangibat ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos; alwan bilang nin hatoy pamamangan ya kinan nin kawka-apo-apowan moyo ya maski nangan hila nin habayto ay nati hila simpri. Hay mangan nin habayti ya pamamangan ya igwà ko ay mabiyay anggan makakanoman.”⁵⁹ Hinalità bayti ni Apo Hisos hin ampanorò ya ha loob himba-an nin Hawhodiyo do ha banowan Kapirnawom.

Hay hawhalità ya ampambin biyay ya ayin anggawan

⁶⁰ Malakè ya tawo ya ampakilamo koni Apo Hisos ya nakalengè nin habaytoy intorò na. Kateng kanayon ya aw-alagad na ay kalamo bayro. Hapa-eg, ombayri ya hinalità la: “Habaytoy intorò na ay ma-irap tanggapen. Ma-in warì mananggap nin habayto?”

⁶¹ Tandà ni Apo Hisos ya ampagdalamorom baytoy aw-alagad na; kayà hinalità na konla, “Habayto nayı ya hinalità ko ya bara-nan para nin halibokotan moyo koyna?⁶² Anyaman awod ya halita-en moyo no makit moyo ya an-ingaten Anak nin Tawo ya ayin kanayon no alwan hiko ay pa-itag-ay nin magbira ha da-an kon kama-inan?⁶³ Hay ampambi nin biyay ay Ispirito nin Diyos; maski hinoy tawo ay ayin magawà

no ha sarili nan bongat. Hay hawhalità ya hinalità ko komoyo ay ampangibat ha Ispirito nin Diyos boy ampambin biyay ya bilang biyay nin Diyos. ⁶⁴ Piro ma-in ongno komoyo ya ahè tompel,” wana et ni Apo Hisos, ta pa-ibat et hin hato ay tandà nayna no hino konla ya ahè tompel kona boy no hinoy mangisapakat kona. ⁶⁵ Hinalità et ni Apo Hisos, “Habayti,” wana, “ya bara-nan nin hinalità ko komoyo ya ayin tawoy makapakarani kongko no ahè ipakarani kongko nin Tatay ko.” ⁶⁶ Pa-ibat hin habayto, kalak-an do ha ampakilako koni Apo Hisos ay agana nakilako kona. ⁶⁷ Hapa-eg, hinalità ni Apo Hisos do ha labinloway alagad na, “Hapa hikawo,” wana, “labay moyo nayı itaman mog-alih kongko?”

⁶⁸ Tinombay kona hi Simon Pidro, “Pangino-on,” wana, “hinoy lakwen nawen pakilamowan ya hikan bongat ya ampangibatan nin hawhalità ya ampambin biyay ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos? ⁶⁹ Kayà hapa-eg ay ampinto-o kayi boy tandà nawen ya hika ay nangibat ha Diyos boy ayin kan kapintasan.”

⁷⁰ Hapa-eg, hinalità konla ni Apo Hisos, “Hiko ya namili komoyon labinlowa, piro hay miha komoyo ay dimonyo.” ⁷¹ Hay antokoyen na ay hi Hodas ya anak ni Simon Iskaryoti, ta hi Hodas, maski miha ya ha labinloway alagad ay hiya ya mangisapakat koni Apo Hisos.

¹ Ahè naboyot, hi Apo Hisos ay tinomalañ nin nanorò ha probinsyan Galiliya; sinadyà nan ahè mako ha probinsyan Hodiya ta hay Hawhodiyo bayro ay labay mamati kona. ² Hapa-eg, maraninay pagpipista nin Hawhodiyo, hatoy pista ya pamasalamat la ha Diyos banà ha na-alawah la. ³ Kayà hinalità nin pawpatel ni Apo Hisos kona: “Mog-alih ka,” wanla, “ha dogal ya habayti ta mako ka ha probinsyan Hodiya emen hay gawgawà moy pawpapag-ispanawan ay makit nin tawtawoy ampiantompel como. ⁴ Ayin tawoy ampangitagò nin gawgawà na no labay nan mibantog. Kayà habayti ya bawbagay ya anggaw-en mo ay ipakit mo ha kaganawan tawo.” ⁵ Ombayri ya hinalità nin pawpatel ni Apo Hisos ta kateng hila ay ahè antompel kona.

⁶ Hapa-eg, hinalità konla ni Apo Hisos, “Alwa et,” wana, “nin tamà ya pana-on nin panigè ko. Piro hikawo, maski anyay oras ay ma-ari kawon mako bayro. ⁷ Hikawo ay ahè ampag-inakitan nin tawtawoy ahè antompel kongko, piro hiko ay ampag-inakitan la ta ampaptegan ko ya hay gawgawà la ay mangala-et. ⁸ Mako kawoyna ha pista; hiko ay ahè pon mako ta alwa et tamà ya pana-on nin para kongko.” ⁹ Ha ombayroy hinalità ni Apo Hisos ay nanatili ya et bayro ha probinsyan Galiliya.

Hi Apo Hisos ay anti ha pista

¹⁰ Hin nakatigè ana baytoy pawpatel ni Apo Hisos nin nakipista, hiya ay kinomamat ana sim-pri, piro ayin nakatandà nin pamako na bayro boy agya napa-ipatnag ha tawtawo. ¹¹ Bayro ha

pista, hi Apo Hisos ay antikapen nin Hawhodiyoy ampipamo-on. “Ayri ya?” wanla.

¹² Malakè ya tawoy ampi-a-ananah nin tongkol kona. Anhalita-en nin kanayon ya hiya ay mahampat ya tawo. Hay kanayon ay ampaghaliità nin ampanloko yan tawtawo. ¹³ Piro ayin tawoy ampangibolgar nin maghalità tongkol kona ta angkalimo hila ha Hawhodiyoy ampipamo-on.

¹⁴ Hin mamigitnà ana ya pista, hi Apo Hisos ay nako ha bali nin Diyos ta nag-ompisan manorò. ¹⁵ Hay Hawhodijo ay masyadon nag-ispansta, ya wanla, “Pangno ya nagkama-in masyadoy karonongan ya agya itaman nag-aral?”

¹⁶ Hinalità konla ni Apo Hisos, “Hay an-itorò ko,” wana, “ay ahè ampangibat ha sarili ko, no alwan ampangibat ha Diyos ya nangihogò kongko. ¹⁷ Hinoman ya labay gomawà nin kalabayan nin Diyos ay matanda-an na no hay an-itorò ko ay nangibat ha Diyos, o no ampaghaliità akon nangibat ha sarili kon bongat kaihipan. ¹⁸ Hay tawoy ampaghaliità nin angkaibat ha sarili na ay ampanikap kaporikan ha sarili na. Piro hinoman ya ampanikap kaporikan para ha nangihogò kona ay tapat boy ayin kabongkokan. ¹⁹ Warì ahè inggawà ni Moysis komoyo ya kawkapanogo-an? Piro ayin komoyo nin anhomonol ha kawkapanogo-an. Antà labay moyo ko nin patyen?”

²⁰ Tinombay baytoy kalak-an tawo, ya wanla, “Ma-in ka laweh nin dimonyo. Hinoy labay mamati komo?”

²¹ Ombayri ya intobay konla ni Apo Hisos: "Hay mihay bagay ya ginawà ko ha allon pama-inawa ay pinag-ispanawan moyon kaganawan. ²² Banà ha kapanogo-an komoyo ni Moysis ya panolì ay antoli-en moyoy aw-anak maski allon pama-inawa. Piro habayti ya ka-ogali-an panolì ay alwan koni Moysis nag-ompisa no alwan do ha kawka-apo-apowan moyoy na-oná koni Moysis. No na-abot ana ya allon dapat toli-en ya anak ay antoli-en moyo maski ampitag-on nin allon pama-inawa. ²³ No antoli-en moyoy aw-anak moyo maski allon pama-inawa emen ahè malabag ya panogò ni Moysis, antà ampamahangan moyo ko nin banà ha pamakahampat ko nin tawo no allon pama-inawa? ²⁴ Agkawo mag-pabastabasta nin manosga nin tawo no agmoyo pon sori-en. Pakasori-en moyo pon emen moyo matanda-an ya kaptegan."

Hay ampi-i-ilgowan ay tongkol koni Kristoya impangakò nin Diyos.

²⁵ Hay ongno ha tawtawo ha siyodad nin Hírosalim ay naghaliità nin ombayri: "Warì alwan hiya ba-in ya tawo ya ampagsikapan lan patyen? ²⁶ Piro helken moyo, anti ya ha kalak-an tawo nin ampanorò, piro ayin ampaghaliità nin kontra kona. An-ihipen warì nin ampipamo-on ya hiya bayti hi Kristo ya impangakò nin Diyos? ²⁷ No lomateng hi Kristo ya impangakò nin Diyos ay ayin makatandà no ayri mangibat. Piro habayti ya tawo ay tandà tamo no ayri na-ibat."

²⁸ Hapa-eg, ha panonorò ni Apo Hisos bayro ha lo-ob bali nin Diyos ay impakakhaw na nin

hinalit  ya ombayri: “Balay moyo ko,” wana, “boy tand  moyo no ayri ko nangibat. Hay pamako ko bayri ay alwa kon sarilin kalabayan, no alwan ma-in nangihog  kongko. Hiya ay peteg. Agmoyo ya balay ²⁹ piro balay ko ya, ta hiko ay nangibat kona boy hiyay nangihog  kongko.”

³⁰ Hapa-eg, ampagsikapan lan dakpen hi Apo Hisos, piro ayin tawoy nangoligtan konan mandakep ta alwa et ka-orasan pandakep kona. ³¹ Piro kalak-an bayro ha tawtawo ay tinompel koni Apo Hisos, ta na-intindiyan la ya hiya ay hi Kristo ya impangak  nin Diyos. Kay  hinalit  la ya ombayri: “Ma-in et war  kanayon ya lomateng ya makagaw   nin mas et ha pawpapag-ispanawan ya ginaw   nin habayti ya tawo?”

Hay bawbantay ay inhog  nin mandakepkoni Apo Hisos

³² Hay ampi-a-ananahan nin kalak-an tawo ya tongkol koni Apo Hisos ay naleng   nin Pawparisiyo. Hapa-eg hatoy Pawparisiyo kateng pawpo-on nin pawpar   ay nangihog  nin bawbantay nin bali nin Diyos nin makon mandakep koni Apo Hisos.

³³ Hinalit  konla ni Apo Hisos, “Am   tana,” wana, “ya pana-on nin manatili ko komoyo, biha ko magbira do ha nangihog  kongko. ³⁴ Tikapen moyo ko piro agmoyo ko makit, ta agkawo makalako ha lakwen ko.”

³⁵ Hatoy pawpo-on nin Hawhodiyo ay ampi-i-ilgo nin ombayri: “Ayri ya kal   mako ta agtamo ya makit? Mako ya war   ha dogal nin Gawgrigo

ya ampa-iriyan nin kanayon ya Hawhodiyo ta toro-an nay Gawgrigo? ³⁶ Anhalita-en na ya tikapen tamo ya piro agtamo ya makit, boy anhalita-en na et ya agtamo makalako ha lakwen na. Anya raw ya labay nan totolen?”

Hay hinalità ni Apo Hisos ya tongkolha Ispirito nin Diyos

³⁷ Hay kalampohan allo nin pista ay pinaka-importanti. Kayà hin na-abot baytoy allo, hi Apo Hisos ay nireng biha na impakakhaw ya bosis na nin naghalità: “Hinoman,” wana, “ya angka-angan ay mako kongko ta pa-inomen ko, ³⁸ ta ombayri ya nakaholat ha Kaholatan nin Diyos: ‘Hinoman ya tompel kongko ay magkama-in nin ayin anggawan ya biyay ya bilang lanom ya anhombol ha nakem na.’ ” ³⁹ Hay labay totolen ni Apo Hisos do ha lanom ya ampambin biyay ya ayin anggawan ay Ispirito nin Diyos. Hin habayto ay ahè et inggawà ya Ispirito nin Diyos, ta hi Apo Hisos ay ahè et nakabira ha katatagayan ha kama-inan nin Diyos.

Ahè nangapisosondò

⁴⁰ Ha kalak-an tawo ya anti bayro ya ampanlengè, hay kanayon ay naghalità, ya wanla, “Talagan hiya bayti ya Propita ya ampalatngen!”

⁴¹ Hay kanayon itaman ay naghalità nin, “Hiya,” wanla, “hi Kristo ya impangakò nin Diyos!” Piro hay kanayon ay naghalità nin, “Hi Kristo,” wanla, “ya impangakò nin Diyos ay ahè ma-ibat ha probinsyan Galiliya! ⁴² Nakaholat ha Kaholatan nin Diyos ya hi Kristo ya impangakò nin Diyos ay i-alalak ni Dabid, boy i-anak ya ha

Bitlihim ha banowa ya pina-iriyan ni Arì Dabid.”
 43 Kayà ahè nangapisosondò baytoy kalak-an tawo nin tongkol koni Apo Hisos. 44 Ma-in ongno bayro ya malabay mandakep koni Apo Hisos, piro ayin nakapaghokaw nakem nin mandakep kona.

Hay ahè paminto-o nin Hawhodiyo ya ampipamo-on

45 Hapa-eg hatoy bawbantay ay nipagbirayna do ha pawpo-on nin pawparì boy do ha Pawparisiyo ya nangihogò konla nin mandakep koni Apo Hisos. “Antà nin agmoyo ya gintan bayri?” pastang nin hatoy nangihogò.

46 Tinombay baytoy bawbantay, “Maski nakakanoman,” wanla, “ay ayin et tawo ya nakapaghatalità nin bilang ombayro ha hinalità nin habaytoy tawo.”

47 Hinalità nin hatoy Pawparisiyo, “Kateng nayì hikawo ay naloko na? 48 Ma-in kawoyna nayì tandà ya miha ha ampipamo-on o miha ha Pawparisiyo ya ninto-o kona? 49 Kalak-an bayri ha tawtawo ay agla angka-intindiyan ya kawkapanogo-an ya inggawà ni Moysis; kayà parosawan hila nin Diyos.”

50 Hapa-eg hi Nikodimo ya miha ha Pawparisiyo ay anti bayro. Hiya ay hatoy tawo ya nako hin hato nin naki-ilgo koni Apo Hisos. Hapa-eg, hinalità na konla, 51 “Ha kawkapanogo-an tamo,” wana, “ay agtamo makasintinsya ha tawo no ahè binista emen matanda-an no anyay ginawà na.”

⁵² Tinombay hila, “Hika nayı,” wanla, “ay taga Galiliya simpri? Pag-aralan moy Halitâ nin Diyos emen mo matanda-an ya ayin propita ya mabat ha probinsyan Galiliya.” ⁵³ Hapa-eg hila ay nihiihiyay ta balang miha konla ay norong ha sarili nan bali.

8

¹ Piro hi Apo Hisos ay nako ha Bakil nin Awolibo.

Hay babayi ya nahagep ha pamakilalaki

² Ika-ibokah, hay hambah et, hi Apo Hisos ay nagbira do ha bali nin Diyos. Bayro ha kolob nin habayto, kaganawan tawo ay ni-o-opong ha mamalibot na. Hapa-eg, niknò hi Apo Hisos ta tinoro-an na hila. ³ Mintras ampanorò ya, ma-in mawmangitorò nin kawkapanogo-an boy Pawparisiyo ya nilomateng bayro ya ma-in gitan ya mihay babayi ya nahagep ha pamakilalaki. Habaytoy babayi ay pina-ireng la ha arapan nin kaganawan. ⁴ “Apo,” wanla koni Apo Hisos, “habayti ya babayi ay nahagep nawen ha akto ya ampakilalaki. ⁵ Ha kawkapanogo-an nawen ya inggawa ni Moysis, haba-in ya ombahen ya babayi ay dapat batowen anggan mati. Hapa-eg, anyay mahalitâ mo ya tongkol kona?” ⁶ Ombayroy hinalitâ la emen la mahagep hi Apo Hisos ha pag-i-ilgo na. Ha ombayro ay magkama-in hilan bara-nan nin mangidimanda kona.

Piro hi Apo Hisos ay niyomokò ta nanolat ha lotà nin hay ginamit na nin pinanolat ay tamorò na. ⁷ Hin sigisigi ya pagpastang la kona, hi

Apo Hisos ay nireng biha ya naghaliità konla, ya wana, "Hinoman komoyo ya ahè nakagawà nin kasalanan ay hiya ya ma-onà nin mamato bayri ha babayi." ⁸ Hapa-eg, hi Apo Hisos ay niyomokò ana et nin nanolat ha lotà.

⁹ Hin nalengè la baytoy hinalità ni Apo Hisos ay mihamiha hilan nog-alih nin nag-ompisa ha pinakamato-a anggan hay nabalag tana ay hi Apo Hisos boy hatoy babayi ya anti bayron naka-i-ireng. ¹⁰ Hapa-eg, nireng hi Apo Hisos ta pinastang na baytoy babayi, "Ayri hilayna?" wana. "Ayin nayì nagkabalag para mamato komo?"

¹¹ Tinombay baytoy babayi, "Ayin, Apo," wana. Hapa-eg, hinalità kona ni Apo Hisos, "Hiko man," wana, "ay ahè mamarosa komo. Morong kayna, piro pa-ibat hapa-eg ay agkayna mangoman magkasalanan."

Hi Apo Hisos ya hawang ha babon lotà

¹² Ahè naboyot, hi Apo Hisos ay naghaliità ana et do ha tawtawo, ya wana, "Hiko ya hawang nin babon lotà. Hinoman ya ampakilamo kongko ay ahè mamiyyay ha karegleman, no alwan hay biyay na ay magkama-in nin hawang ya makab-i nin biyay ya ayin anggawan."

¹³ Hapa-eg, hinalità kona nin hatoy Paw-parisiyo, "Ayin kowinta ba-in ya pamapteg mo ta tongkol ha sarili mo ya ampaptegan mo."

¹⁴ Tinombay konla hi Apo Hisos, ya wana, "Maski hiko ya ampamapteg nin sarili ko ay peteg ya anhalita-en ko, ta tandà ko no ayri ko nangibat boy no ayri ko mako. Piro hikawo,

agmoyo tandà no ayri ko nangibat boy no ayri ko mako. ¹⁵ Ampanosga kawo ha ka-ogali-an nin panosgan tawtawo. Hiko ay ahè ampanosga ha maskin hino. ¹⁶ Piro no manosga ko, hay panosga ko ay tamà, ta alwa kon mimiha ya ampanosga, no alwan kalamo ko nin ampanosga ya Tatay koy Diyos ya nangihogò kongko. ¹⁷ Nakaholat ha kawkapanogo-an moyo ya no mapi-ogmà ya anhalita-en nin loway tawo ay peteg ya pamapteg la. ¹⁸ Ampaptegan koy tongkol ha sarili ko, boy hay Tatay koy Diyos ya nangihogò kongko ya ampamapteg et nin tongkol kongko.”

¹⁹ Hapa-eg, pinastang la hi Apo Hisos, “Ayri,” wanla, “ya Tatay mo?” Tinombay konla hi Apo Hisos, “Agmoyo,” wana, “tandà no hino ya Tatay ko boy no hino ko. No balay moyo ko ay balay moyo simpri ya Tatay ko.” ²⁰ Hinalità bayti ni Apo Hisos mintras anti ya ha danin kahon ya pangidabo-an nin kowalta ha lo-ob bali nin Diyos, ta bayro ya ampanorò nin tawtawo. Ayin nandakep kona ta alwa et tamà ya oras nin pandakep kona.

Hay ahè makalako ha lakwen ni Apo Hisos

²¹ Hinalità ana et ni Apo Hisos do ha tawtawo, “Mog-alih ako,” wana. “No ayin akyona ay tikapen moyo ko, piro mati kawo nin anti et komoyoy kasalanan moyo. Kayà agkawo makalako ha lakwen ko.”

²² Hapa-eg, hinalità nin hatoy Hawhodiyo, “Magpakamati ya warì,” wanla, “ta hinalità na ya agtamo makalako ha lakwen na?”

²³ Tinombay konla hi Apo Hisos, “Hikawo,” wana, “ay na-ibat bayri ha aypà, piro hiko ay nangibat ha tag-ay. Na-ibat kawo bayri ha babon lotà; hiko balè ay ahè nangibat bayri ha babon lotà. ²⁴ Kayà hinalità ko komoyo ya mati kawo nin anti et komoyoy kasalanan moyo. Mati kawon ombayro no agmoyo pinto-owen ya hiko ya Mapangilibri ya inhogò nin Diyos.”

²⁵ “Hino kan talaga?” wanla kona.

Tinombay konla hi Apo Hisos, “Hiko,” wana, “baytoy hinalità ko komoyo pa-ibat et hin primiro. ²⁶ Malakè ya dapat kon halita-en boy ihosga komoyo. Piro hay nangihogò kongko ay peteg, boy anhalita-en kon bongat ha kaganawan tawo ya bawbagay ya nalengè ko kona.”

²⁷ Ahè na-intindiyán nin hatoy tawtawo ya hay anhalita-en ni Apo Hisos konla ay tongkol ha Tatay nay Diyos. ²⁸ Kayà hinalità konla ni Apo Hisos, “Hiko,” wana, “ya an-ingaten Anak nin Tawo. No na-ipakò moyo koyna ha koroh biha moyo ko itag-ay ay matanda-an moyo ya ayin akon sarinlin anggaw-en, no alwan anhalita-en kon bongat ya intorò kongko nin Tatay koy Diyos. ²⁹ Hay nangihogò kongko ay pirmi kon kalamo. Agna ko an-alihan ta pirmi kon anggaw-en ya bawbagay ya ampakapakonsowilo kona.” ³⁰ Banà bayro ha hinalità ni Apo Hisos ay malakè ya tinompel kona.

Malayà boy alwan malayà

³¹ Hapa-eg, hinalità ni Apo Hisos do ha Hawhodiyo ya ampiantompel kona, “No an-honolen moyo,” wana, “ya an-itorò ko ay talagan

aw-alagad katawo; ³² boy matanda-an moyoy kaptegan, ta hay kaptegan ya mamalayà komoyo.”

³³ Tinombay hila koni Apo Hisos, “Hikayi,” wanla, “ay aw-inalalak ni Abraham, boy maski nakakanoman ay alwa kayin alilà nin hinoman. Anyay labay mon totolen ha paghalità mo nin hikayi ay mag-in malayà?”

³⁴ Hinalità konla ni Apo Hisos, ya wana, “Anhalita-en ko komoyo ya kaptegan: hinoman ya ampagkasalanan ay anti ha kapangyariyan nin kasalanan. ³⁵ Hay alilà ay alwan kabilang ha pamilya; hay anak balè ay ampanatili nin miha ha pamilya anggan makakanoman. ³⁶ No hay Anak nin Diyos ya mambi komoyo nin kalayaan ay talagan peteg kawon malayà. ³⁷ Tandà ko ya hikawo ay aw-inalalak ni Abraham, piro ampagsikapan moyo ko nin patyen ta agmoyo antanggapen ya tawtorò ko. ³⁸ Anhalita-en ko ya tongkol ha impakit kongko nin Tatay koy Diyos, piro hikawo, hay anggaw-en moyo ay hatoy natotowan moyo ha tatay moyo.”

³⁹ Tinombay hila koni Apo Hisos, “Hikayi,” wanla, “ay aw-inalalak ni Abraham.”

“No hikawo,” wani Apo Hisos, “ay aw-inalalak ni Abraham ay gaw-en moyoy bilang ha ginawà na. ⁴⁰ Hiko ay ampaghaliità nin kaptegan ya nalengè ko ha Diyos, piro ampagsikapan moyo kon patyen. Alwan ombayro ya ginawà ni Abraham. ⁴¹ Hay anggaw-en moyo ay hatoy anggaw-en nin tatay moyo.”

Tinombay hila koni Apo Hisos, ya wanla, "Hikayi ay alwan anak ha ligaw. Hay tatay nawen ay mimiha ya ayin kanayon no alwan mismon Diyos."

⁴² Hinalità konla ni Apo Hisos, "No Diyos ya Tatay moyo ay labiyen moyo ko, ta ha Diyos ako nangibat. Hay pamako ko bayri ay alwan ha sarili kon kalabayan, no alwan hiko ay inhogò nin Tatay koy Diyos. ⁴³ Antà agmoyo angka-intindiyan ya anhalita-en ko? Banà ta hay anhalita-en ko ay agmoyo labay leng-en. ⁴⁴ Hay tatay moyo ay hi Satanas. Hay kalabayan na ay habaytoy anhonolen moyo. Pa-ibat hin ibat, hi Satanas ay mapamati nin tawo. Agna labay ya kaptegan; kayà ni amò ya kaptegan ay ayin kona. Ampagtotol yan kabongkokan ta talagan mabongkok ya, boy kona ampan-gibat ya kaganawan kabongkokan. ⁴⁵ Hiko balè, hay anhalita-en ko komoyo ay kaptegan; kayà agmoyo ko ampinto-owen. ⁴⁶ Hino komoyo ya makapapteg nin hiko ay nakagawà nin kasalanan? Antà agmoyo ko ampinto-owen ya hay anhalita-en ko komoyo ay kaptegan? ⁴⁷ Hay tawoy anak nin Diyos ay ampanlengè ha anhalita-en nin Diyos. Agmoyo labay manlengè Halità nin Diyos ta hikawo ay alwan anak nin Diyos."

Hi Apo Hisos boy hi Abraham

⁴⁸ Hapa-eg hay Hawhodiyo ay tinombay koni Apo Hisos, ya wanla, "Alwa kayi nayì tamà ha paghalità nawen nin hika ay Samaritano boy ma-in kan dimonyo?"

⁴⁹ Tinombay konla hi Apo Hisos, “Hiko,” wana, “ay ayin dimonyo. Kaporiyen ya an-igwà ko ha Tatay koy Diyos, piro an-insoltowen moyo ko. ⁵⁰ Agko ampanikap kaporiyen para ha sarili ko, piro ma-in ampanikap kaporiyen para kongko boy hiya ya manosga. ⁵¹ Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: hinoman ya homonol ha anhalita-en ko ay ahè mati ta ma-in biyay ya ayin anggawan.”

⁵² Hinalità nin Hawhodiyo koni Apo Hisos, “Hapa-eg,” wanla, “ay napaptegan nawen ya hika ay ma-in nin dimonyo. Hi Abraham boy pawpropita ay nikati, piro anhalita-en mo ya hinoman ya homonol ha an-itorò mo ay ahè mati. ⁵³ Hay ka-apo-apowan nawen ya hi Abraham ay nati kateng pawpropita. Warì ampaka-igit ka et konla? Anyay palagay mo ha sarili mo?”

⁵⁴ Tinombay hi Apo Hisos, “No amporiyen ko,” wana, “ya sarili ko ay ayin kowinta ya kaporiyen ko. Hay ampambin kaporiyen kongko ay Tatay koy Diyos ya anhalita-en moyo nin Diyos moyo. ⁵⁵ Agmoyo ya balay piro balay ko ya. Mag-in akon mabongkok nin bilang komoyo no halita-en ko ya agko ya balay. Balay ko ya boy anhonolen koy Halità na. ⁵⁶ Hi Abraham ya ka-apo-apowan moyo ay nagtowà ta an-asawan na ya makit nay panlomateng ko bayri ha babon lotà. Hay panlomateng ko ay nakit na; kayà nagtowà ya nin masyado.”

⁵⁷ Hinalità ana et nin Hawhodiyo koni Apo Hisos, “Ayin ka et,” wanla, “nin limampò ya ta-on; antà anhalita-en mo nin nakit moyna hi Abraham?”

⁵⁸ Tinombay hi Apo Hisos, ya wana, “Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: biha in-anak hi Abraham, hiko ay hikoya.” ⁵⁹ Banà bayro ha hinalitâ ni Apo Hisos, hatoy Hawhodiyo ay nandampot nin bawbato ya pamato la kona, piro agla ya natanda-an ya nilomikol nin nog-alih bayro ha lo-ob bali nin Diyos.

9

Pinakahampat ni Apo Hisos ya lalaki ya bowag

¹ Hapa-eg, mintras ampowako hi Apo Hisos ay nakakit ya nin mihay lalaki ya bowag pa-ibat et hin in-anak. ² Hi Apo Hisos ay pinastang nin aw-alagad na, ya wanla, “Apo, antà bowag ba-in ya tawo nin in-anak? Hinoy ma-in kasalanan nin pagkabowag na? Hiya nayì o mawmato-antawo na?”

³ Tinombay konla hi Apo Hisos, ya wana, “Hay pagkabowag nin haba-in ya tawo ay alwan banà ha pagkasalanan na, o banà ha pagkasalanan nin mawmato-antawo na, no alwan nabowag ya emen hay kapangyariyan nin Diyos ya gomawà kona ay mipatnag. ⁴ No allo, hay tawtawo ay ampipagtrabaho, piro no yabi ay ahè ampagtrabaho. Kayà hay dapat kontamo, mintras ma-in et pana-on ay isigi tamon gaw-en ya gawgawà nin Diyos ya nangihogò kongko, ta ma-in pana-on ya lomateng ya agtamoya makagawà nin para kona. ⁵ Mintras anti ko bayri, hiko ay hawang bayri ha babon lotà.”

⁶ Hin nayarì nan hinalitâ baytoy ombayro, hi Apo Hisos ay nandolà ha lotà, ta habaytoy lotà

ya dinol-an na ay ginawà nan pità. Hapa-eg habaytoy pità ay imponah na ha mata nin hatoy bowag,⁷ biha na hinalità kona, "Mako ka," wana, "nin mag-olameh ha lanom ya pamaliyo-an ya an-ingaten Silowam." Hay labay totolen nin Silowam ay inhogò. Hapa-eg, nanigè ana baytoy tawoy bowag ta nag-olameh ya. Hin norong ya ay ampakakit yayna.

⁸ Hapa-eg, hay kawkaranin bali nin hatoy bowag pon kateng hatoy kanayon ya tawtawoy nakakit kona hin bowag ya et ya ampikilimoh ay nipapastang, ya wanla, "Wari alwan hiya ba-in ya tawoy pirmin ampiknò ta ampakilimoh?"

⁹ Ma-in ongnoy naghaliità nin, "Hiya," wanla.

Hay kanayon ay naghaliità nin "Alwan hiya," wanla, "ta kalopa nan bongat." Kayà hinalità nin hatoy tawo, "Hiko," wana, "baytoy tawoy bowag ya anhalita-en moyo ya mamakilimoh."

¹⁰ "Pangno ka," wanla, "nakakit?"

¹¹ Tinombay baytoy tawo, "Hatoy lalaki," wana, "ya nagngalan Hisos ay nanggawà pità ta imponah na ha mata ko, biha na hinalità kongko, ya wana, 'Mako ka ha Silowam ta mag-olameh ka.' Kayà nako ko. Hin nakapag-olameh ko ay nakakit akoyaña."

¹² "Ayri ya man ba-in?" wanla. "Aytawan," wana.

Hatoy bowag pon ay pinastang nin Paw-parisiyo

¹³ Hatoy bowag pon ay gintan la ha Paw-parisiyo, ¹⁴ ta allon pama-inawa hin nanggawà hi Apo Hisos nin pità boy hin pinakahampat nay

mata nin hatoy bowag. ¹⁵ Hapa-eg, pinastang ya nin hatoy Pawparisiyo no pangno ya nakakit. Tinombay ya konla, ya wana, "Binyan nan pita ya mata ko biha ko nag-olameh. Hapa-eg ay ampakakit akoya."

¹⁶ Hinalit   nin ongnoy Parisiyo, "Habaytoy lalaki," wanla, "ay ah   nangibat ha Diyos ta agna an-ingilin ya allon pama-inawa."

Piro hinalit   nin kanayon, "No hiya ay tawoy makasalanan," wanla, "pangno ya makagawa   nin ombahen ya pawpapag-ispanawan ya gaw-gawa  ?" Ban   bayro ha alwan paripariho ya palagay la ya tongkol koni Apo Hisos ay aghila nangapisosond  .

¹⁷ Hapa-eg hatoy lalaki ya bowag pon ay pinastang ana et nin hatoy Pawparisiyo, "Hinalit   mo," wanla, "ya pinakahampat nay mata mo; kay   nakakit ka. Anyay mahalit   mo ya tongkol kona?"

Tinombay ya konla, "Hiya," wana, "ay propita."

¹⁸ Hapa-eg hatoy Hawhodiyoy ampipamo-on ay ah   ampinto-o nin bowag ya pon biha ya nakakit; kay   impa-ingat lay mawmato-antawo nin hatoy bowag pon ¹⁹ ta pinastang la, "Habayti nay  ," wanla, "ya anak moyo? Talaga nay   bowag ya pa-ibat hin in-anak ya? Pangno ya nakakit hapa-eg?"

²⁰ Tinombay baytoy mawmato-antawo, "Tand   nawen," wanla, "ya hiya ay anak nawen boy hiya ay bowag pa-ibat hin in-anak. ²¹ Piro agnawen tand   no pangno ya nakakit boy no hinoy namakahampat nin mata na. Hiya ya pastangen moyo. Ma-in yaynan sapat ya idad nin

makatbay para ha sarili na.” ²² Hinalità bayti nin mawmato-antawo na banà ha kalimowan la ha Hawhodiyoy ampipamo-on, ta hatoy ampipamo-on ay nangapisosondò nin agana palo-oben ha himba-an ya hinoman ya tawoy mamapteg nin hi Apo Hisos ay Kristo ya impangakò nin Diyos. ²³ Kayà hinalità nin hatoy mawmato-antawo na, “Hiya ay ma-in anan sapat ya idad; kayà hiya ya pastangen moyo.”

²⁴ Hapa-eg, impa-ingat layna et nin ikalwan bisis baytoy lalaki ya bowag pon, ta hinalità la kona, “Ipangakò mo,” wanla, “ha arapan nin Diyos ya magtotol ka nin kaptegan. Tandà nawen ya habaytoy ya lalaki ay makasalanan.”

²⁵ Tinombay ya konla, “Agko,” wana, “tandà no hiya ay makasalanan o alwa. Mihay bagay ya tandà ko: bowag ako pon piro hapa-eg ay ampakakit akoya.”

²⁶ “Anya,” wanla, “ya ginawà na komo? Pangno na pinakahampat ya mata mo?”

²⁷ Tinombay ya konla, “Hinalità koyna,” wana, “komoyo piro agmoyo nilengè. Antà labay moyoyna et malengè? Warì labay moyo itaman mag-in alagad na?”

²⁸ Hapa-eg, pinaghanita-an la yan mala-et. “Hika,” wanla, “ya alagad na; hikayi balè ay anhomonol ha tawtorò ni Moysis. ²⁹ Tandà nawen ya hay Diyos ay naghaliità koni Moysis, piro tongkol ha tawoy habayti ay agnawen tandà no ayri ya nangibat.”

³⁰ Tinombay baytoy lalaki ya hinomampat, “Habayti,” wana, “ay kapapa-ispana. Agmoyo tandà no ayri ya nangibat, piro pinakahampat

nay mata ko. ³¹ Tandà nawen ya hay maw-makasalanan ay ahè anleng-en nin Diyos. Piro hay tawoy anggomalang kona boy ampanggawa nin kalabayan na ay anleng-en na. ³² Maski nakakano ay ayin et nalengè ya ma-in namaka-hampat mata nin lalaki ya bowag pa-ibat hin in-anak. ³³ No habayti ya lalaki ay ahè nangibat ha Diyos ay agya makagawà nin anyaman ya bagay.”

³⁴ Tinobay la ya, “Pa-ibat,” wanla, “hin in-anak ka ay makasalanan kayna. Labay mo kayi nayì toro-an?” Hapa-eg, hiya ay impataboy la.

Hatoy bowag pon ay tinompel koni Apo Hisos

³⁵ Hapa-eg, nabalita-an ni Apo Hisos ya hatoy lalaki ya pinakahampat nay mata ay impataboy nin Pawparisiyo. Kayà hin nakit ya ni Apo Hisos ay hinalità na kona, “Antompel ka nayì ha an-ingaten Anak nin Tawo?”

³⁶ Tinombay baytoy lalaki, ya wana, “Itorò mo dayi kongko, Apo, no ayri ya emen ako tompel kona.”

³⁷ Hinalità kona ni Apo Hisos, “Nakit mo yayna,” wana, “ta hiya ay ka-ilgo mo hapa-eg ya ayin kanayon no alwan hiko.”

³⁸ “Antompel ako, Pangino-on,” wanan hatoy lalaki. Hapa-eg, nanalimokod ya nin hinomamba koni Apo Hisos.

Hay ahè antompel koni Apo Hisos ay kowinta bowag

³⁹ Hinalità ni Apo Hisos, “Nako ko bayri,” wana, “ha babon lotà nin manosga nin tawtawo

emen hay bawbowag ay makakit, boy emen hay tawtawoy ampakakit ay mag-in bowag.”

⁴⁰ Hatoy anti bayroy ongnoy Parisiyo ya nakalengè ha alimbawà ni Apo Hisos ay nagpastang, “Hay labay mo nayì totolen ay bowag kayi itaman?”

⁴¹ Tinombay konla hi Apo Hisos, ya wana, “Alwa kawon bowag, ta no aminen moyo nin hikawo ay bowag ay alienen koy kasalanan moyo. Piro banà ta ampakakanwari kawo nin ampakakit ay manatili et komoyoy kasalanan moyo.”

10

Hi Apo Hisos ay bilang pastol ya mahampat

¹ Insigi ni Apo Hisos ya paghalitè na, “Anhaliten ko,” wana, “komoyoy kaptegan: mananakaw ya tawoy molì ha alal nin lomo-ob ha koral nin tawtopa no agya magdaan ha polta, ² balè hay pastol nin tawtopa ay ha polta ampagdaan. ³ Hay ampanlo-at nin polta ya pagdanan nin pastol ay hatoy ampagbantay nin koral. No an-ingaten nin pastol ya ngalan nin balang miha ha tawtopa na ay anhomono hila kona nin lomikol ta balay lay bosis na boy hiyay ampangona konla. ⁴ No napalikol nayna ya kaganawan topa na ha koral ay anhomono hila kona ta balay lay bosis nin pastol la ya angka-oná konla. ⁵ Piro no kanayon ya tawo ay aghila homono, no alwan mowayo hila nin pakarayò ta agla balay ya bosis nin habaytoy tawo.”

⁶ Habayti ya alimbawà ni Apo Hisos ay ahè na-intindiyán nin Hawhodiyoy ampipamo-on no

anyay labay totolen. ⁷ Kayà hinalità ana et ni Apo Hisos, ya wana, "Anhalita-en ko komoyo ya kaptegan: hiko ay bilang polta nin koral ya para ha tawtopa. ⁸ Kaganawan hatoy alwan peteg ya mawmanonorò ya nika-oná kongko ay bilang mananakaw ya ahè nilengè nin tawtopa. ⁹ Hay ka-alimbawa-an ko ay polta. Hinoman ya lomo-ob ya magdaan kongko ay ahè mapangno ta mai-in kalibriyan. Hiya ay bilang ha tawtopa ya lomikol lomo-ob emen makatompak nin maganday pastolan. ¹⁰ Hay sadyà nin mananakaw no antà ampako ha koral nin tawtopa ay para manakaw, mamati, boy manirà. Hiko balè, hay bara-nan nin pamako ko bayri ha babon lotà ay emen kawo magkama-in nin biyay, hatoy biyay ya ayin kakolangan ya bilang biyay nin Diyos.

¹¹ "Hay ka-alimbawa-an ko ay pastol ya mahampat. Hay pastol ya mahampat ay handà nin mati para ha tawtopa na. ¹² Hay tawoy an-opa-an nin magpastol ay alwan hiya ya mai-in ikon nin hatoy tawtopa ya ampastolan na. Kayà no angkakit nay anlomateng ya tigri ay ampowayo yan mog-alih. Banà bayri, hay kanayon ya tawtopa ay angkakwa nin hatoy tigri boy hay kanayon ay ampangapikakatak. ¹³ Ampowayowan nan alihan ya tawtopa ya ampastolan na, ta an-opa-an yan bongat boy ayin yan malasakit ha tawtopa.

¹⁴ "Hay ka-alimbawa-an ko ay pastol ya mahampat. Balay koy tawtopa ko, boy hay tawtopa ko itaman ay balay la ko. ¹⁵ No pangno ko balay nin tawtopa ko boy no pangno ko hila balay ay

ombayroy pagkabalay kongko nin Tatay ko boy pagkabalay ko ha Tatay ko. Handà ako nin mati para ha tawtopa ko. ¹⁶ Ma-in ako et nin kanayon ya tawtopa ya ayin et ha lo-ob nin hatoy an-ingaten koral. Ka-ilangan ko hilan ilo-ob ha koral ya habayto. Leng-en lay anhalita-en ko boy mag-in hila nin mimihay gropo ya kalamoy mimihay pastol.

¹⁷ “Anlabiyen ako nin Tatay koy Diyos, ta handà akon mati alang-alang ha ikahampat nin ampastolan ko biha ko mabiyay oman. ¹⁸ Ayin ma-ari mamati kongko no agko payagan. Ma-in akon karapatan nin ipayag ya sarili ko nin patyen, boy ma-in akon karapatan nin biyayen ya sarili ko, ta hay Tatay koy Diyos ya nambi kongko nin ombayroy karapatan.”

¹⁹ Banà bayri ha hawhalità ni Apo Hisos ay nangapikokolpyayna et baytoy Hawhodiyo ya ampipamo-on; kayà aghila nangapisosondò. ²⁰ Malakè konlay ampaghalaità nin ombayri: “Ma-in yan dimonyo,” wanla, “boy lokoloko ya. Antà ampanlengè kawo kona?”

²¹ Piro hay kanayon ay ampaghalaità nin, “Hay tawoy ma-in dimonyo ay ahè makapaghalaità nin ombahen. Hay bawbowag warì ay mapakahampat nin dimonyo?”

Hi Apo Hisos ay ahè tinanggap nin Hawhodiyoya ampipamo-on

²² Ha siyodad nin Hirosalim ay na-abot anaman ya pista ya an-ingaten Didikasyon, hatoy pistan pamamanemtem ya tongkol ha bali nin Diyos. Hin habayton pana-on ay malay-ep. ²³ Hi

Apo Hisos ay ampi-o-owako ha balkon ha bali nin Diyos, hatoy balkon ya an-ingaten balkon ni Solomon. ²⁴ Hapa-eg, pini-o-opongan ya nin Hawhodiyo ya ampipamo-on ta pinastang la ya, ya wanla, “Anggan makano mo kayi pa-a-anti-en nin halita-en konnawen no hino ka? Halita-en mo konnawen ya kaptegan no hika hi Kristo ya impangakò nin Diyos.”

²⁵ Tinombay konla hi Apo Hisos, “Hinalità koyna komoyo,” wana, “piro agkawo ninto-o. Hay pawpapag-ispantawan ya an-ipagawà kongko nin Tatay koy Diyos ay habaytoy maka-papteg no hino ko. ²⁶ Piro agmoyo labay minto-o ta alwa katawon tawtopa. ²⁷ Hay tawtopa ko ay ampanlengè ha anhalita-en ko; tandà ko no hino hila boy anhomonol hila kongko. ²⁸ Ambiyan ko hila nin biyay ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos. Hila ay ahè mipalako ha impirno, boy hila ay ahè ma-ayo kongko nin hinoman. ²⁹ Hila ay inggawà kongko nin Tatay koy Diyos ya ahè mapantayan nin hinoman. Kayà ayin maka-ayo konla ha Tatay koy Diyos ya ampangasiwà konla. ³⁰ Hiko boy Tatay koy Diyos ay mimiha.” ³¹ Hapa-eg hatoy Hawhodiyo ya ampipamo-on ay nandampot ana et nin bawbato ta pamato la koni Apo Hisos. ³² Piro naghalità konla hi Apo Hisos, ya wana, “Impakit koyna komoyoy malakè ya papag-ispantawan ya impagawà kongko nin Tatay koy Diyos. Ayri bayro ha ginawà ko ya labay moyon patowan kongko?”

³³ Tinombay baytoy Hawhodiyo ya ampipamo-on, “Alwan banà ha kahampatan nin gawgawà mo ya patowan nawen komo, no alwan banà

ha panla-et mo ha Diyos. Hika ay tawon bongat, piro anggaw-en mon Diyos ya sarili mo.”

³⁴ Tinombay hi Apo Hisos, “Ha kawkapanogongan moyo,” wana, “ay ma-in nakaholat ya hinalità nin Diyos ya ombayri: ‘Anhalita-en ko ya hikawo ay dawdiyos.’” ³⁵ Hinalità et ni Apo Hisos, “Tandà tamo ya hay Kaholatan nin Diyos ay peteg maski makakano, boy iningat nin Diyos ya kawka-apo-apowan tamo nin hila ay dawdiyos. Hila et ya binyan nin Diyos nin halitá na. ³⁶ Hiko ay pinilì nin Diyos nin mako bayri ha babon lotà. Pangno moyo halita-en nin hiko ay ampanla-et ha Diyos hin hinalità ko ya hiko ay Anak nin Diyos? ³⁷ No agko anggaw-en ya an-ipagawà kongko nin Tatay koy Diyos ay agmoyo ko pinto-owen. ³⁸ Piro anggaw-en ko ya an-ipagawà kongko nin Tatay koy Diyos. Maski agmoyo ampinto-owen ya anhalita-en ko ay dapat moyon pinto-owen ya anggaw-en ko emen moyo matanda-an ya hay Tatay koy Diyos ay anti kongko, boy hiko ay anti kona.”

³⁹ Hatoy Hawhodiyo ya ampipamo-on ay dakpen la dayi hi Apo Hisos, piro naka-alih ya bayro konla.

⁴⁰ Hapa-eg hi Apo Hisos ay nakon oman ha kagmang balah nin Hordan do ha dogal ya pinaminyagan hin hato ni Howan, boy bayro nanatili hi Apo Hisos. ⁴¹ Hiya ay nilako nin malakè ya tawo. Hinalità nin habaytoy tawtawo, “Hi Howan Mamiminyag,” wanla, “ay ahè nanggawà nin pawpapag-ispanawan, piro peteg ya kaganawan hinalità na ya tongkol ha tawoy

habayti.” ⁴² Kalak-an ha tawtawo bayro ay tinompel koni Apo Hisos.

11

Hay pagkamati ni Lasaro

¹⁻² Hi Mariya, Marta, boy hi Lasaro ya mipapatel ay ampa-iri ha banowan Bitanya. (Habayti ya nagngalan Mariya bayri ay hiya bayti ya Mariyay namollog pabangoh ha bitih ni Apo Hisos boy namona ya hay pinamona na ay habot na.) Hapa-eg hi Lasaro ay nagmasakit. ³ Kayà hay pawpatel na ay namagtan balità koni Apo Hisos ya ombayri ya pagkahalità: “Pangino-on, hay anlabiyen mo ay ampagmasakit.”

⁴ Hin natanggap ni Apo Hisos baytoy balità ay ombayri ya hinalità na: “Habayti ya pagmasakit ni Lasaro ay agna ikamati, no alwan hay baranan nin pagmasakit na ay emen mapori ya Diyos boy kateng Anak nin Diyos ay poriyen nin banà bayri.”

⁵ Hi Marta, Mariya, boy hi Lasaro ay anlabiyen ni Apo Hisos. ⁶ Piro maski anlabiyen na hila boy nabalita-an nayna ya ampagmasakit hi Lasaro ay nanatili ya et nin loway allo do ha dogal ya nilako na.

⁷ Hapa-eg, hinalità ni Apo Hisos ha aw-alagad na, “Magbira tamoyna,” wana, “ha probinsyan Hodiya.”

⁸ “Apo,” wanla, “ahè et naboyot ay ampagsikapan kan batowen nin Hawhodiyo ya ampipamoon. Magbira ka et nayì bayro?”

⁹ Ombayri ya alimbawà ya intobay konla ni Apo Hisos: “Ha lo-ob mikaka-allo ay ma-in

labinloway oras. Kayà hay tawoy mowako no allo ay ahè mibatol, ta angkakit nay andanan na ta mahawang ya babon lotà. ¹⁰ Balè ta no yabi ya pamowako na ay mibatol ya ta ayin ampakahawang kona.”

¹¹ Hin nayari ni Apo Hisos nin hinalità bayto ay ombayri et ya impahan nan hinalità ha aw-alagad na: “Hi Lasaro,” wana, “ya amigo tamo ay angkatoloy, piro mako ko bayro ta pokawen ko ya.”

¹² Tinombay ya aw-alagad na, “Pangino-on,” wanla, “no angkatoloy ya ay homampat ya.”

¹³ Hay labay totolen ni Apo Hisos do ha hinalità na, hi Lasaro ay natina. Piro ha ihip nin aw-alagad na, hi Lasaro ay angkatoloy bongat.

¹⁴ Banà bayro ay diniritson hinalità konla ni Apo Hisos, “Hi Lasaro,” wana, “ay nati ana.

¹⁵ Piro alang-alang komoyo ay an-ikaliga ko ya ayin ako bayro hin nati ya emen homkaw ya katetpel moyo kongko. Manigè tamoyna nin mako bayro kona.”

¹⁶ Hi Tomas ya an-ingaten Lambaw ay naghalità ha kapara nan aw-alagad, ya wana, “Kilako tamo koni Apo Hisos emen tamo mati nin kalamo na.”

*Hi Apo Hisos ya mamiyay oman boy mambin
biyayya ayin anggawan*

¹⁷ Hapa-eg, hin andomani ana hi Apo Hisos ha banowan Bitanya ay natanda-an na ya hi Lasaro ay apat anay allo nin nakatabon. ¹⁸ Hay banowan Bitanya ay tatloy kilomitroy dayò ha siyodad nin Hirosalim. ¹⁹ Malakè ya Hodiyò

ya na-ibat ha Hirosalim ya nako koni Marta boy koni Mariya ta anhahaliwawen la hila nin tongkol ha pagkamati nin patel la.

²⁰ Hapa-eg, hin nabalita-an ni Marta ya anломатeng hi Apo Hisos ay nilako na yan hinakbat; hi Mariya balè ay nabalag ha bali la.

²¹ Hinalità ni Marta koni Apo Hisos, “Pangino-on,” wana, “hay patel ko ay ahè dayi nati no anti ka bayri. ²² Piro tandà ko ya maski hapa-eg ay igwà komo nin Diyos ya anyaman ya dawaten mo kona.”

²³ Hinalità kona ni Apo Hisos, “Hay patel mo,” wana, “ay mabiyay oman.”

²⁴ Tinombay hi Marta, “Tandà ko,” wana, “ya hiya ay mabiyay oman ha hoyot ya allo.”

²⁵ Hinalità ana et ni Apo Hisos kona, “Hiko,” wana, “ya mamiyay oman nin nikati boy hiko ya ampambin biyay. Hinoman ya tawoy antompel kongko ay mabiyay maskin hiya ay mati; ²⁶ boy hinoman ya angkabiyay ya antompel kongko ay ahè mati, ta ma-in yaynan biyay ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos. Ampinto-o ka nayì bayri?”

²⁷ Tinombay hi Marta, “Awò,” wana, “Pangino-on. Ampinto-o ko nin hika hi Kristo ya impan-gakò nin Diyos nin mako bayri ha babon lotà, boy hika ya Anak nin Diyos.”

Nanangih hi Apo Hisos

²⁸ Hin nayarì bayton hinalità ni Marta ay nilako na hi Mariya ya patel na, ta impa-alilih na ya biha na imbalità kona, ya wana, “Hay Pangino-on ay anti bayri boy an-ipa-ingat na ka.”

²⁹ Hay ginawà ni Mariya hin nalengè na bayto ay nanandalì yan nanigè nin nako koni Apo Hisos.

³⁰ Hin habayto, hi Apo Hisos ay ahè et ni-abot ha banowa ta anti ya et ha dogal ya pinakahakbatan kona ni Marta. ³¹ Hatoy panandalì ni Mariya nin nog-alih ay nakit nin hatoy Hawhodiyo ya anti bayro ha bali nili Mariya nin ampanahaliwa konla. Kayà hinomono hila koni Mariya ta andap la no mako ya nin mi-a-anito do ha tinabon ni Lasaro.

³² Hapa-eg, ni-abot hi Mariya do ha kama-inan ni Apo Hisos. Hin nakit na ya ay nanalimokod ya ha danin bitih na, ya wana, “Pangino-on, no anti ka dayi bayri ay ahè nati ya patel ko.”

³³ Nakit ni Apo Hisos ya ampanangih hi Mariya kateng hatoy Hawhodiyo ya hinomono kona; kayà nanginanawa yan malawig nin banà ha kalele-an na. ³⁴ Pinastang hila ni Apo Hisos, “Ayri moyo ya intabon?” wana.

“Pangino-on,” wanla, “kilako ka emen mo makit.”

³⁵ Nanangih hi Apo Hisos.

³⁶ Hapa-eg, hinalità nin hatoy Hawhodiyo, “Talagan masyadoy panlalabi na koni Lasaro.”

³⁷ Piro hay ongno konla ay naghalità nin ombayri: “Namakahampat ya,” wanla, “nin tawoy bowag. Antà agna pinakahampat hi Lasaro emen agya dayi nati?”

Hi Lasaro ay binyay oman ni Apo Hisos

³⁸ Hi Apo Hisos ay nanginanawayna et nin malawig banà ha kalele-an na, biha ya nako ha pinangitabonan ya kowibay hinar-an bato.

³⁹ Hinalità ni Apo Hisos, “Alihen moyo,” wana, “ya bato.”

“Piro Pangino-on,” wani Marta ya patel nin hatoy nati, “nabatà ana ta apat anay allo ya nalabah pa-ibat hin intabon ya.”

⁴⁰ Hinalità kona ni Apo Hisos, “Alwa nayì,” wana, “nin hinalità ko komo ya no minto-o ka ay makit moy kapangyariyan nin Diyos?”

⁴¹ Hapa-eg, inalih lay bato ya pinanarà nin hatoy kowiba. Hi Apo Hisos ay naninglà biha naghalità, ya wana, “Tatay ko, ampasalamat ako komo ta nilengè mo ko. ⁴² Tandà ko ya pirmi mon anleng-en ya anhalita-en ko. Ombayro man, hinalità ko bayti emen habayti ya tawtawo ay minto-o nin hiko ay inhogò mo.”

⁴³ Hin nayarì nan hinalità bayto ay nambolyaw ya, ya wana, “Lasaro, lomikol ka.” ⁴⁴ Hapa-eg hi Lasaro ay nilomikol. Hay gamet na boy bitih na ay napotot et nin doloy imbelebel kona ta ombayroy ka-ogali-an lan gaw-en ha nati. Kateng lopa na ay ma-in et nakatagpen ya panyò. “Alihen moyo,” wani Apo Hisos, “ya doloy imbelebel kona emen yayna maka-orong.”

Hay tangkà koni Apo Hisos

(Matiyo 26:1-5; Markos 14:1-2; Lokas 22:1-2)

⁴⁵ Malakè ha Hawhodiyo ya nako koni Mariya ta anhahaliwaben la ya. Peleg lan anti bayro ay nakit lay ginawà ni Apo Hisos. Kayà tinom-pel hila kona. ⁴⁶ Piro ongno konla ya nako ha Pawparisiyo ta imbalità lay ginawà ni Apo Hisos. ⁴⁷ Kayà hay Pawparisiyo boy pawpon nin pawparì ay tinipon lay kawkapariho lan

ampipamo-on ha Hawhodiyo. Ampipapastang hila, ya wanla, "Anyay gaw-en tamo? Habaytoy tawo ay ampanggawà nin malakè ya papag-ispanawan.⁴⁸ No pa-olayan tamo ya ay tompel kona ya kaganawan. No ombayroy mangyari, hay Rawromano ya ampipamo-on kontamo ay mako bayri ta hira-en lay bali nin Diyos boy nasyon tamo."

⁴⁹ Miha konla, hi Kaypas ya pinakapo-on nin pawparì hin habayton pana-on ay tinombay, "Talaga," wana, "nin ayin kawon ihip!⁵⁰ Agmoyo na-ihip ya mas mahampat para kontamo ya mati ya mihay tawo para ha kaganawan kisa ma-anggawan ya nasyon."

⁵¹ Habaytoy hinalità ni Kaypas ay ahè nangibat ha sarili nan ihip. Banà ta hiya ya pinakapo-on nin pawparì hin habayton pana-on ay hinolahan na ya hi Apo Hisos ay mati nin para ha Hawhodiyo.⁵² Mati ya et para ha kaganawan anak nin Diyos ya nangapihihiyay emen na hila pimimihawen.⁵³ Pa-ibat hin habayton allo, hi Apo Hisos ay amplanowen patyen nin Hawhodiyo ya ampipamo-on.

⁵⁴ Kayà hi Apo Hisos ay agana napa-ipatnag ha probinsyan Hodiya, no alwan nog-álih ya ta nako ya ha banowan Iprayim ya marani ha powiray dogal, ta bayro ya nanatili kalamo nay aw-alagad.

⁵⁵ Hapa-eg, hin marani ana ya pista nin Hawhodiyo, hatoy Pistan Pamamanemtem la hin inlibri nin Diyos ya kawka-apo-apowan la ay malakè ya tawoy nako ha siyodad nin Hirosalim. Habaytoy tawtawo ya nika-ibat ha kanayon ya

dawdogal ay nako bayro, ta biha pista ay gaw-en la baytoy ka-ogali-an lan paglilinis kompormi ha kawkapanogo-an la. ⁵⁶ Hi Apo Hisos ay antikapen nin habaytoy tawtawo, boy mintras anti hila bayro ha lo-ob bali nin Diyos ay ampi-i-ilgo hila, ya wanla, “Anya ha palagay moyo? Mako ya warì bayri ha pista?”

⁵⁷ Pini-i-ilgowan la bayti ta hay pawpo-on nin pawparì kateng Pawparisiyo ay nambin panogò ya hinoman ya nakatandà no ayri hi Apo Hisos ay ibalità konla emen la ya marakep.

12

*Hi Apo Hisos ay binollogan nin pabangoh
(Matiyo 26:6-13; Markos 14:3-9)*

¹ Anem ya allo biha Pistan Pamamanemtem, hi Apo Hisos ay nako ha banowan Bitanya ya ampariyan ni Lasaro ya biniyay oman ni Apo Hisos.

² Hi Apo Hisos ay pinaghanda la bayro nin pamamangan. Hi Marta ay ampanambay magsirbi, piro hi Lasaro ay kalamo ni Apo Hisos nin an-omarap ha lamisawan ta ampangan. ³ Hapag hi Mariya ay ma-in pinakamablin pabangoh ya kagitnà litroy kalak-an. Hay ginawà na ay imbollog na ha bitih ni Apo Hisos, biha na pinonahan nin habot na. Hay lo-ob bali ay binomangoh, gawà nin habaytoy pabangoh.

⁴ Hi Hodas Iskaryoti ya miha ha aw-alagad ni Apo Hisos ya mangisapakat kona ay naghalità, ya wana, ⁵ “Antà nin haba-in ya pabangoh ay ahè inlakò ha alagà nin sowildon mihay ta-on ya pinagtrabahowan nin miha katawo, ta hay

napaglako-an ay na-igwà dayi ha manga-irap?"

⁶ Habayti ya hinalità ni Hodas ay alwan banà ha pangingangalo na ha mawmanga-irap no alwan banà ha katakawan na, ta hay sawsintimos ya anti ha pambiyanan la ya an-oligtanan na ay antakawen na.

⁷ Hinalità ni Apo Hisos koni Hodas, ya wana, "Pa-olayan mo hi Mariya ha anggaw-en na. Haba-in ya anggaw-en na ay paghahandà para ha allo nin pananabon kongko. ⁸ Hay mawmanga-irap ay pirmi komoyo, piro hiko ay ahè magpirmi komoyo."

Hay tangkà koni Lasaro

⁹ Malakè ha Hawhodiyo ya nakabalità nin hi Apo Hisos ay anti ha banowan Bitanya; kayà nilako la ya. Hay pamako la bayro ay alwan hi Apo Hisos bongat ya labay lan makit, no alwan kateng hi Lasaro ya biniyay oman ni Apo Hisos.

¹⁰ Banà bayro, hay pawpo-on nin pawparì ay nagplano nin kateng et hi Lasaro ya patyen la,

¹¹ ta banà ha pangayayari koni Lasaro ay malakè ya Hodiyo ya ampipantompel koni Apo Hisos.

Hi Apo Hisos ay anlomateng ha siyodad nin Hirosalin

(Matiyo 21:1-11; Markos 11:1-11; Lokas 19:28-40)

¹² Ika-ibokah, hatoy kalak-an tawoy nako bayro ha Pistan Pamamanemtem ay nabalitan la ya hi Apo Hisos ay anlomateng bayro ha Hirosalin. ¹³ Hapa-eg, hay ginawà la ay nangwa hila nin bawbolong ya bilang bolong ongot, biha la hinakbat hi Apo Hisos boy ampibobolyaw hila

nin ombayri: "Poriyen ya Diyos! Bindisyonan nin Diyos ya anlomateng ha ngalan nin Pangino-on! Bindisyonan ya Ari nin nasyon Israyil!" **14** Hin habayto, hi Apo Hisos ay anlomateng ya nakahakay ha oybon asno nin bilang ombayro ha pagkahalit   ya nakaholat ha Kaholatan nin Diyos:

15 "Hikawoy tawtawo bayri ha siyodad nin Siyon, agkawo malimo ta anlomateng ya ari moyo ya nakahakay ha oybon asno."

16 Tongkol bayri ha panlomateng ni Apo Hisos ha siyodad nin Hirosalim ay ah   na-intindiyan nin aw-alagad na ya habayti ya katoparan nin hatoy hol   hin hato ya nakaholat ha Halit   nin Diyos. Piro hin nabiyay oman hi Apo Hisos ay napanemteman la baytoy ginaw   na boy na-intindiyan la ya habaytoy hol   ya tongkol kona ay nangyari ana.

17 Hato itaman ya malak   ya tawoy kalamo ni Apo Hisos hin iningat na hi Lasaro nin lomikol ha pinangitabonan kona ta biniyay na ya ay nangibalit   nin habaytoy pangyayari ya tongkol ha pamiyay oman koni Lasaro. **18** Hay baranan no ant   malak   ya tawoy hinomakbat koni Apo Hisos hin habayto ay ban   ta nabalita-an la baytoy kapapa-ispanlay ginaw   na. **19** Kay   ni-ilgo ya Pawparisiyo, ya wanla, "Ayin tamoynan magaw  . Biliwen moyo, anhomonoyna kona ya kaganawan tawo."

Hay Gawgrigo ya ampanikap koni Apo Hisos

20 Do ha siyodad nin Hirosalim ay ma-in ong-noy Grigo ya nakon nakipista. **21** Hapa-eg, nako

hila koni Pilipi ya taga Bitsayda ha probinsyan Galiliya, ta nakitol hila kona, ya wanla, “Labay nawen dayi nin maki-ilgo koni Hisos.” ²² Hapa-eg, hinalit  bayto ni Pilipi koni Andris biha hilay lowa ay nakon nangibalit  koni Apo Hisos.

²³ Hinalit  konla ni Apo Hisos, ya wana, “Oras ana nin hiko ya an-ingaten Anak nin Tawo ay parangalan ta maranina ya kamatyan ko. ²⁴ Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: hay mihay pah , no ah  mataphonan nin lot  boy mati ay ah  lomak . Piro no nataphonan boy nati ta tinomob  ay mamongan malak . ²⁵ Hinoman ya tawoy ampamabli nin sarili na nin mas et ha Diyos ay ah  magkama-in biyay ya ayin anggawan; piro hinoman ya tawoy ampamabli ha Diyos kisa ha sarili na bayri ha babon lot  ay ma-in biyay ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos. ²⁶ Hinoman ya labay magsirbi kongko ay dapat homono kongko boy no ayri ko, hiya ay anti bayro itaman nin magsirbi kongko. Hay ampagsirbi kongko ay parangalan nin Tatay koy Diyos.”

Hinalit  ni Apo Hisos ya tongkol ha kamatyan na

²⁷ Hinalit  ana et ni Apo Hisos, “Hapa-eg,” wana, “ay angkagoloy nakem ko. Ipanalangin ko war  ha Tatay ko ya agna ko pa-olayan ha kadya-dya-an ya danesen ko? Piro agko, ta hay bara-nan nin pamako ko bayri ha babon lot  ay magdanas nin kadya-dya-an.” ²⁸ Kay  hay hinalit  na ay ombayri, “Tatay,” wana, “ipatnag mo ya pamoriyan komo.”

Hapa-eg, ma-in bosis ya ampangibat ha katatag-ayan ha kama-inan nin Diyos ya ombayri ya pagkahalitâ: “Impatnag koyna ya pamoriyan kongko boy ipatnag ko et nin oman.”

²⁹ Hatoy malakè ya tawoy anti bayro ya nakalengè nin hatoy bosis ay ma-in naghaliità nin, “Nangorol,” wanla. Hinalitâ itaman nin kanayon, ya wanla, “Ma-in anghil ya naghaliità kona.”

³⁰ Hapa-eg, hinalitâ konla ni Apo Hisos ya ombayri: “Hatoy bosis ya nalengè moyo ay para ikahampat moyo, alwan para ikahampat ko. ³¹ Pana-on ana nin panosga ha tawtawoy ahè anhomonol kongko, boy pana-on ana simpri nin hi Satanas ya ampamo-on konla ay ipataboy. ³² No na-ipakò akoya ha koroh, kaganawan tawo ay ipakarani ko kongko.” ³³ Hinalitâ na bayti emen na ma-ipatanda konla no pangno ya mati.

³⁴ Hapa-eg, hay intobay koni Apo Hisos nin hatoy kalak-an tawo ay ombayri: “Ha kawkapanogo-an nin Diyos ya na-intindiyan nawen, hi Kristo ya impangakò nin Diyos ay angkabiyay anggan makakanoman. Antà anhalita-en mo nin hay an-ingaten Anak nin Tawo ay ka-ilangan ipakò ha koroh? Hino bayti ya antotolen mo ya an-ingaten Anak nin Tawo?” ³⁵ Hinalitâ ni Apo Hisos, ya wana, “Hay ka-alimbawa-an ko ay hawang. Habayti ya hawang ay anti komoyo nin amò tanay pana-on. Mamiyay kawo ha kahawangan, ta no ahè ay abotan kawon karegleman. Hay tawoy ampowako ha karegleman ay agna tandà no ayri ya lakwen

na. ³⁶ Tompel kawo ha hawang mintras anti et komoyo emen hay nakem moyo ay magkamain kahawangan." Hin nayari bayton hinalit  ni Apo Hisos ay nog-alih ya ta tinago-an na baytoy tawtawo.

Hay kanayon ha Hawhodiyo ay ah  tinompel

³⁷ Maski nakit nin habaytoy tawtawo ya kaganawan papag-ispanawan ya ginaw  ni Apo Hisos ay aghila simpri tinompel kona. ³⁸ Hay agla pantompel ay katoparan nin hatoy hol  hin hato ni propita Isayas ya ombayri ya pagkahalit : "Pangino-on, ayin ampinto-o ha an-i-aral nawen. Hino ya pinangipatnagan mo nin kapangyariyan mo?"

³⁹ Talagan aghila minto-o, ta hay inholat et ni propita Isayas ya hinalit  nin Diyos ay ombayri:

⁴⁰ "Binowag ko hila emen aghila makakit, boy pinaty  ko et ya nakem la emen aghila maka-intindi. Ha ombayro ay agla oma-nen ya nakem la nin tompel kongko; kay  agko hila pakahampaten."

⁴¹ Habayti ya tongkol koni Apo Hisos ay hinalit  ni propita Isayas ta nakit nay kagandawan ni Apo Hisos.

⁴² Ombayro man ay ma-in malak  ya Hodiyoy ampipamo-on ya ampipantompel koni Apo Hisos. Aglan bongat ma-ipatnag ya pantotompel la ta angkalimo hila ha Pawparisiyo, ta maka aghilayna payagan lomo-ob ha himba-an lan Hawhodiyo. ⁴³ Mas labay lan poriyen hila nin tawtawo kisa poriyen hila nin Diyos.

Hay halità ni Apo Hisos ay impahalità kona nin Diyos

⁴⁴ Hapa-eg hi Apo Hisos ay naghalità nin makhaw, ya wana, "Hinoman ya antompel kongko ay alwan bongat kongko ya nin antompel, no alwan antompel ya et ha nangihogò kongko. ⁴⁵ Hay nakakit kongko ay emen nan nikit ya nangihogò kongko. ⁴⁶ Hiko ay hawang ya nako bayri ha babon lotà emen hinoman ya tompel kongko ay ahè manatili ha karegleman.

⁴⁷ "Hinoman ya ahè anhomonol ya nakalengè nin habayti ya anhalita-en ko ay agko hosgawan, ta hiko ay ahè nako bayri nin manosgan tawtawo, no alwan nako ko bayri nin mangilibri konla. ⁴⁸ Hinoman ya ahè mananggap kongko boy ahè minto-o ha hawhalità ko ay hosgawan lano ha hoyot ya allo. Hay manosga kona ay habayti ya hawhalità ko. ⁴⁹ Habayti ya anhalita-en ko ay ahè nangibat ha sarili ko, no alwan nangibat ha Tatay koy Diyos ya nangihogò kongko. Hay anhalita-en ko ay an-imanda kongko nin Tatay ko. An-ibalità na kongko no pangno boy no anyay halita-en ko. ⁵⁰ Talagan tandà ko ya hay panogò na ay makab-i nin biyay ya ayin anggawan. Kayà hay anhalita-en ko ay hatoy an-ipahalità kongko nin Tatay ko."

13

Inoyahan ni Apo Hisos ya bawbitih nin aw-alagad na

¹ Hapa-eg, hay dispiras nin Pistan Pamanemtem ay nilomateng ana. Tandà ni Apo

Hisos ya oras ana nin mog-alih ya bayri ha babon lotà ta magbira ya ha kama-inan nin Tatay nay Diyos. Anlabiyen ni Apo Hisos ya tawtawoy ampakilamo kona; kayà ipakit na konla ya panlalabi na ya ayin angga.

² Hapa-eg, ampangapon hi Apo Hisos kalamoy aw-alagad na. Aghila et mag-ompisan mangan, na-ipa-ihip ana ni Satanas koni Hodas ya anak ni Simon Iskaryoti nin isapakat hi Apo Hisos.

³ Tandà ni Apo Hisos ya impahimalà kona nin Tatay nay Diyos ya kapangyariyan mamo-on ha kaganawan, boy tandà na ya nangibat ya ha Tatay nay Diyos boy magbira yayna kona.

⁴ Kayà hin ampangapon hila ay napa-alilih hi Apo Hisos do ha lamiawan ta inalih nay baro na biha na intagkeh ya towalya ha awak na.

⁵ Hapa-eg, binyan nan lanom ya palanggana, ta inompisawan nan oyahan ya bawbitih nin aw-alagad na. Hay anggamiten nan pamaklang nin bawbitih la ay hatoy towalya ya intagkeh na ha awak na.

⁶ Hin napakarani hi Apo Hisos koni Simon Pidro ay pinastang ya ni Pidro, “Pangino-on,” wana, “warì hika ya mangoyah nin bitih ko?”

⁷ Tinombay kona hi Apo Hisos, “Agmo,” wana, “tandà no anyay anggaw-en ko hapa-eg, piro lano ay matanda-an mo.”

⁸ “Ahè,” wana ni Pidro, “maski makakano ay agka mangoyah nin bitih ko!”

Tinombay kona hi Apo Hisos, ya wana, “No agmo ipa-oyahan ya bitih mo kongko ay alwa katan alagad.”

⁹ “No ombayro awod, Pangino-on,” wani Simon Pidro, “ay alwan bongat bitih ko ya oyahan mo, no alwan kateng gamet ko boy olo ko.”

¹⁰ Hinalit  ni Apo Hisos, “Hay tawo,” wana, “ya naliy  ana ay malinis ana. Bitih na tana ya ka-ilangan oyahan. Hikawo ay malinis ana, bal  ma-in miha komoyo ya alwan malinis.” ¹¹ Tand  anan da-an ni Apo Hisos no hinoy mangisapakat kona; kay  hinalit  na ya ma-in miha konla ya alwan malinis.

¹² Hin nayar  ni Apo Hisos nin inoyahan ya bawbitih nin aw-alagad na ay nagbaro ya biha ya nagbiran nikn  nin inomarap ha lamisawan. Pinastang hila ni Apo Hisos, “Na-intindiyan moyo nay ,” wana, “baytoy kapiyari  kon ginaw  komoyo? ¹³ Tam  ya ingat moyo kongko ya ‘Mangangaral’ boy ‘Pangino-on’ ta talagan hiko. ¹⁴ Hapa-eg ta hiko ya mangangaral boy Pangino-on moyo ya nagmaka-ayp  nin mangoyan bawbitih moyo, hikawo man ay dapat itaman magmaka-ayp  nin mangoyan bitih nin miha ta miha. ¹⁵ Ginawà ko komoyo bayti ya alimbawà emen moyo gaw-en ya bilang ginawà ko komoyo. ¹⁶ Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: ayin alil  ya ampaka-igit ha amo na; hay inhog  ay ah  ampaka-igit ha nangihog  kona. ¹⁷ Hapa-eg, no angka-intindiyan moyoyna bayti ya anhalita-en ko komoyo ay gaw-en moyo emen kawo lomiga.

¹⁸ “Habayti ya hinalitâ ko komoyo ay alwan kaganawan moyo ya antokoyen ko. Tand  ko no hinoy pinil  ko. Piro ka-ilangan magkapeteg baytoy nakaholat ha Kaholatan nin Diyos ya,

‘Miha ha naki pangangan kongko ay ampagtraydor kongko.’

¹⁹ “Anhalita-en ko bayti komoyo biha mangyari, ta no mangyari ana ay minto-o kawo nin hiko hi Kristo ya impangakò nin Diyos.
²⁰ Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: hinoman ya ampananggap ha inhogò ko ay ampananggap kongko; boy hinoman ya ampananggap kongko ay antanggapen na et ya nangihogò kongko.”

*Hinalità ni Apo Hisos ya hiya ay isapakat
(Matiyo 26:20-25; Markos 14:17-21; Lukas 22:21-23)*

²¹ Hin nayarì bayto nin hinalità ni Apo Hisos ay nilomelè ya, biha na hinalità konla nin tapatan, ya wana, “Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: miha komoyo ya mangisapakat kongko.”

²² Hapa-eg hikayi ya aw-alagad na ay nitetegteg ta agnawen tandà no hino konnawen ya antokoyen na. ²³ Hiko hi Howan ya nanolat nin habayti boy anlabiyen ni Apo Hisos ay ampiknò ha dani na. ²⁴ Kaya minostrawan ako ni Simon Pidro nin pastangen ko hi Apo Hisos no hinoy antokoyen na nin mangisapakat kona.

²⁵ Hapa-eg, lalò akon napakarani koni Apo Hisos ta pinastang ko ya, ya wangko, “Panginon, hinoy mangisapakat komo?”

²⁶ Tinombay hi Apo Hisos, ya wana, “Hay tawoy biyan kon tinapay ya insawsaw ko ay hiya bayto.” Hapa-eg, hin nayarì nan insawsaw baytoy tinapay ay inggawà na koni Hodas ya anak ni Simon Iskaryoti. ²⁷ Hin natanggap ni

Hodas baytoy tinapay ay pinomahok kona hi Satanas.

Hapa-eg, hinalit   kona ni Apo Hisos, "Hay gagaw-en mo ay tampol moynan gaw-en." ²⁸ Hatoy hinalit   ni Apo Hisos ay ah   na-intidiyan nin hatoy aw-alagad ya anti bayro ha lamisawan. ²⁹ Ban   ta hi Hodas ya am-pangoligtan nin pambiyanan kowalta, ha ihip nin kanayon ya aw-alagad ay minandawan ni Apo Hisos hi Hodas nin makon manaliw kawka-ilangan para ha pista, o mambin kowalta ha mawmanga-irap. ³⁰ Hin natanggap ni Hodas baytoy tinapay, antimano ay nilomikol ya ta nog-alih. Hin habayto ay yabi.

Hay bayoy panog   ya inggaw   ni Apo Hisos

³¹ Hin naka-alih ana hi Hodas, hi Apo Hisos ay naghalit   ana et, ya wana, "Hiko ya an-ingaten Anak nin Tawo ay mipatnag ana hapa-eg ya pamoriyan kongko, boy Diyos ya poriyen ban   ha mangyari kongko. ³² No mipatnag anay pamoriyan ha Diyos nin ban   kongko, hay Diyos itaman ya mangipatnag nin pamoriyan ha an-ingaten Anak nin Tawo boy hapa-eg nayna gaw-en.

³³ "Aw-anak ko, agkoyna maboyot komoyo. Tand   ko ya no ayin akoya ay tikapen moyo ko; kay   anhalita-en ko komoyo baytoy hinalit   ko ha Hawhodiyoy ampipamo-on ya agkawo makalako ha lakwen ko. ³⁴ Hapa-eg, mihay bayoy panog   ya an-igw   ko komoyo: milalabi kawo. No pangno katawo anlabiyen, ombayro

itaman, ka-ilangan milalabi kawo. ³⁵ No ma-in kawon pamilalabi ay matanda-an nin kaganawan tawo ya hikawo ay aw-alagad ko.”

Hinalità ni Apo Hisos ya ipogla-oh ya ni Pidro (Matiyo 26:31-35; Markos 14:27-31; Lokas 22:31-34)

³⁶ Hi Apo Hisos ay pinastang ni Simon Pidro, ya wana, “Pangino-on, ayri ka mako?”

Tinombay hi Apo Hisos, “Agka,” wana, “maka-pakilako hapa-eg ha lakwen ko, piro lano ay makalako ka bayro.”

³⁷ Nagpastang ana et hi Pidro, “Pangino-on,” wana, “antà agko makapakilako komo hapa-eg? Handà akon mati nin para komo.”

³⁸ Tinombay hi Apo Hisos, “Talaga nayı,” wana, “nin handà kan mati nin para kongko? Anhalita-en ko komoy kaptegan: biha mangkati ya manok ay katatloy bisis mo kon ipogla-oh nin halita-en ya agmo ko balay.”

14

Hi Apo Hisos ya daan

¹ Hinalità et ni Apo Hisos ha aw-alagad na, ya wana, “Agmoyo golowen ya nakem moyo. Pahimalà kawo ha Diyos boy pahimalà kawo kongko. ² Ha kama-inan nin Tatay koy Diyos ay ma-in malakè ya pa-iriyan. Mako ko bayron mangihandà nin dogal ya para komoyo. Habayti ay agko halita-en komoyo no alwan peteg. ³ No na-ihandà koynay pa-iriyan moyo ay magbira ko bayri ta kowen katawo nin gitan bayro ha kama-inan ko emen no ayri ko ay anti kawo itaman

bayro. ⁴ Tandà moyoy daan ya mako do ha dogal ya lakwen ko.”

⁵ Hapa-eg hi Tomas ay naghalità, ya wana, “Pangino-on, agnawen tandà no ayri ka mako; pangno nawen matanda-an ya daan nin magpalako ha lakwen mo?”

⁶ Tinombay hi Apo Hisos, “Hiko,” wana, “ya daan ya makapipalako ha kama-inan nin Tatay koy Diyos, boy hiko ya kaptegan, boy hiko et ya biyay ya ayin anggawan. Ayin makalako ha kama-inan nin Tatay koy Diyos no agya magdaan kongko. ⁷ No talagan balay moyo ko ay balay moyo simpri ya Tatay ko. Pa-ibat hapa-eg ay tandà moyo ya boy nakit moyo yayna.”

⁸ Hinalità ni Pilipi koni Apo Hisos, “Pangino-on,” wana, “ipakit mon bongat konnawen ya Tatay moy Diyos ay ayin kayinan kanayon ya tikapen.”

⁹ Tinombay hi Apo Hisos, “Naboyot moyo koyna,” wana, “nin kalamo, balè ta agmo ko et awod balay, Pilipi. Hinoman ya nakakit kongko ay nakakit ana ha Tatay ya Diyos. Antà hinalità moy ipakit ko como ya Tatay ya Diyos?

¹⁰ Warì agka ampinto-o nin hiko ay anti ha Tatay ya Diyos boy hay Tatay ya Diyos ay anti kongko? Hay halità ya anhalita-en ko ay ahè nangibat kongko no alwan nangibat ha Tatay ko. Hay Tatay ko ya anti kongko ya anggomawà ha anggaw-en ko. ¹¹ Pinto-owen moyo ya hinalità ko ya hiko ay anti ha Tatay koy Diyos boy hay Tatay koy Diyos ay anti kongko. No agmoyo man awod pinto-owen bayti, hay gawgawà ko ya

kapapa-ispanta ay pinto-owen moyo. ¹² Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: hinoman ya antompel kongko ay makagawà nin bawbagay ya bilang ha anggaw-en ko, boy igit et ha anggaw-en ko ya magawà na, ta hiko ay makoyaña ha Tatay koy Diyos. ¹³ Anyaman ya awoken moyo ha ngalan ko nin banà ha pantotompel moyo kongko ay igwà ko komoyo emen mapori ya Tatay koy Diyos nin banà kongko ya Anak na. ¹⁴ Anyaman ya awoken moyo ha ngalan ko ay igwà ko komoyo.”

Hay Ispirito nin Diyos ay impangakò ni Apo Hisos

¹⁵ “No anlabiyen moyo ko,” wana et ni Apo Hisos, “ay honolen moyoy an-ipanogò ko. ¹⁶ Makirawat ako ha Tatay ko emen na kawo biyan nin kanayon ya tomambay komoyo boy mapagkalamo moyo anggan makakanoman. ¹⁷ Habayti ya igwà na komoyo ay kaptegan ya ayin kanayon no alwan Ispirito nin Diyos. Hiya ay ahè tanggapen nin tawtawoy ahè antompel ha Diyos ta agla ya angkakit boy agla ya balay. Piro hikawo, balay moyo ya ta anti ya komoyo boy pa-iri ya ha nakem moyo.

¹⁸ “Agkatawo ibalag nin bilang olila, ta hiko ay magbira komoyo. ¹⁹ Amò tanay pana-on, hay tawtawoy ahè antompel ha Diyos ay agana makakit kongko piro hikawo ay makit moyo ko. Banà ta mabiyay akon oman ay mabiyay kawo itaman. ²⁰ Panlomateng nin allo ya hay Ispirito nin Diyos ay mako komoyo ay matanda-an moyo ya hiko ay anti ha Tatay koy Diyos. Matanda-an moyo et ya hikawo ay anti kongko

boy hiko itaman ay anti komoyo. ²¹ Hinoman ya ampananggap boy anhomonol ha an-ipanogò ko ay hiyay ampanlabi kongko. Hinoman ya ampanlabi kongko ay anlabiyen itaman nin Tatay koy Diyos. Hiko man ay manlabi do ha tawoy ampanlabi kongko boy ipatnag ko konay sarili ko.”

²² Hapa-eg, miha ha aw-alagad ya nagngalan Hodas (alwan hi Hodas Iskaryoti) ay nagpastang, “Pangino-on,” wana, “antà konnawen mon bongat ipatnag ya sarili mo, ta alwan ha tawtawoy ahè antompel ha Diyos?”

²³ Tinombay hi Apo Hisos, “Hinoman,” wana, “ya ampanlabi kongko ay homonol ha halità ko. Labiyen ya nin Tatay koy Diyos, boy hikayi nin Tatay ko ay mako konan pa-iri. ²⁴ Hay tawtawoy ahè ampanlabi kongko ay ahè anhomonol ha halità ko. Hay halità koy angkalengè moyo ay ahè ampangibat ha sarili ko, no alwan ampangibat ha Tatay koy Diyos ya nangihogò kongko.

²⁵ “Habayti ya bawbagay ay hinalità ko komoyo mintras anti ko et bayri komoyo. ²⁶ Piro hay tomambay komoyo ya Ispirito nin Diyos ya ihogò nin Tatay ko ha ngalan ko ay hiya ya mangitorò komoyo nin kaganawan bagay. Hiya et ya mangipapanemtem komoyo nin kaganawan hinalità ko komoyo. ²⁷ Biyan katawon katinekan ya bilang katinekan ya anti kongko. Habayti ya igwà ko komoyo ay ahè ma-igwà nin tawtawoy ahè antompel ha Diyos. Kayà ahè magoloy nakem moyo boy agkawo malimo.

²⁸ “Hay hinalità ko ya nalengè moyo ay ombayri: ‘Mog-alih ako piro magbira ko et komoyo.’

Hapa-eg, no nilabi moyo ko ay ikaliga moyo ya hiko ay mako ha Tatay ta hiya ya ampaka-igit kongko. ²⁹ Hinalità ko komoyo bayti hapa-eg biha mangyari emen kawo minto-o no mangyari ana. ³⁰ Agkoyna maboyot mag-ilgo komoyo, ta hi Satanas ya ampamo-on ha tawtawoy ahè antompel ha Diyos ay anlomateng ana. Ayin yan kapangyariyan kongko, ³¹ ta anhonolen koy kaganawan an-ipanogò kongko nin Tatay koy Diyos emen hay panlalabi ko ha Tatay koy Diyos ay matanda-an nin tawtawoy ahè antompel ha Diyos.” Hapa-eg, hinalità ana et ni Apo Hisos, “Mog-alih tamo bayri ha dogal ya habayti. Manigè tamoyna,” wana.

15

In-alimbawà ni Apo Hisos ya sarili na ha tanaman

¹ “Hay ka-alimbawa-an ko ay peteg ya tanaman ya hay ampangasiwà ay Tatay koy Diyos. ² Balang kowinta hanga ko ya ahè ampamonga ay ampotohen na. Balè ta hay hanga ya ampamonga ay antablongan na emen lominis boy lalò lomakè ya ibonga. ³ Hikawo ay nilominis ana nin banà ha halità ya hinalità ko komoyo. ⁴ Manatili kawo kongko ta manatili ako itaman komoyo. Ahè mamonga ya hanga no ahè nakakabit ha po-on. Ombayro itaman komoyo; hikawo ay ahè mamonga no agkawo manatili kongko.

⁵ “Hiko ya po-on nin tanaman; hikawo ya hawhanga. Hinoman ya manatili kongko ya anti itaman kona ay lalò yan bomonga, ta ayin kawon

magawà no makihiyay kawo kongko. ⁶ Hinoman ya ahè manatili kongko, hiya ay bilang hanga ya intapon boy nayangoh. Hatoy ombayro ya hawhanga ay tiponen ta itapon ha apoy emen mapo-olan. ⁷ Piro no manatili kawo kongko, boy no manatili komoyo ya hawhalità ko, dawaten moyo ya anyaman ya malabayan moyo ta igwà komoyo. ⁸ Angkapori ya Tatay koy Diyos no hay an-ibonga moyo ay malakè. Ha ombayro ay an-ipatnag moyo ya hikawo ay aw-alagad ko.

⁹ “No pangnoy panlalabi kongko nin Tatay koy Diyos ay ombayro itaman ya panlalabi ko komoyo; kayà manatili kawo ha panlalabi ko komoyo. ¹⁰ Ampanatili ko ha panlalabi nin Tatay koy Diyos ta anhonolen koy pawpanogò na. Ombayro itaman komoyo; no honolen moyoy pawpanogò ko ay manatili kawo ha panlalabi ko komoyo.

¹¹ “Hinalità ko bayti komoyo emen kawo lomiga boy emen kawo mapnò nin kaligawan ya bilang kaligawan ko. ¹² Habayti ya an-ipanogò ko komoyo: milalabi kawo nin bilang panlalabi ko komoyo. ¹³ Hay tawoy mati nin banà ha panlalabi na ha amigo na ay an-ipakit nay kaptegan ya hay amigo na ay talagan anlabiyen na. ¹⁴ Hikawo ay aw-amigo ko no anhonolen moyo ya an-ipanogò ko. ¹⁵ Agkatawoyna an-ingaten alilà ta ahè tandà nin alilà no anyay anggawen nin amo na. Piro an-ingaten katawon amigo ta hinalità koyna komoyo ya kaganawan bagay ya nalengè ko ha Tatay koy Diyos. ¹⁶ Agmoyo ko pinilì, no alwan hiko ya namilì komoyo ta

ihogò katawon mangaral emen hay antompel kongko ay mapahanan boy emen aghila makihiyay kongko. Ha ombayro, igwà komoyo nin Tatay koy Diyos ya anyaman ya awoken moyo kona ha ngalan ko. ¹⁷ Habayti ya an-ipanogò ko komoyo: milalabi kawo.”

Hay ampipantompel ha Diyos ay ampag-inakitan ahè antompel kona

¹⁸ Hinalità et ni Apo Hisos, “Ampag-inakitan ako,” wana, “nin tawtawoy ahè antompel ha Diyos; kayà no pag-inakitan la kawo ay agmoyo liwawan ya hiko pon ya pinag-inakitan la. ¹⁹ No kabilang kawo ha tawtawoy ahè antompel ha Diyos ay labiyen la kawo nin bilang ha sarili la. Piro hikawo ay pinilì ko emen agkawo mapabilang ha tawtawoy ahè antompel ha Diyos. Kayà ampag-inakitan la kawo. ²⁰ Ihipen moyo baytoy hinalità ko komoyo ya ayin alilà ya ampaka-igit ha amo na. No hiko ya nangihogò komoyo ay padya-dya-an nin tawtawoy ahè antompel ha Diyos, hikawo man ay padya-dya-an la. No honolen lay halità ko ay honolen la itaman ya halità moyo. ²¹ Piro hay gaw-en la komoyo ay ombayri: pag-inakitan la kawo boy padya-dya-an nin banà kongko, boy banà ta agla tandà ya nangihogò kongko. ²² No agko nako bayri nin nangaral ay ahè nipatnag ya kasalanan nin tawtawoy ahè antompel kongko. Piro hapa-eg ay ayin hilayna nin mapagbara-nan ha kasalanan la. ²³ Hay ampag-inakitan kongko ay ampag-inakitan na et ya Tatay koy Diyos. ²⁴ Nanggawà akon pawpapag-ispanawan ya ahè

magawà nin kanayon. No agko ginawà baytoy pawpapag-ispanawan konla ay ahè nipatnag ya kasalanan la. Piro hapa-eg, hiko boy Tatay koy Diyos ay pinag-inakitan la maski nakit la baytoy pawpapag-ispanawan. ²⁵ Ombayroy nangyari emen matopad bayti ya nakaholat ha kawkapanogo-an ya inggawà konla nin Diyos ya ombayri ya pagkahalità: ‘Ayin bara-nan ya pag-inakit la kongko.’

²⁶ “Ihogò ko komoyo ya Ispirito ya mangibat ha Tatay ya Diyos nin tomambay komoyo. Hiya ya kaptegan ya lomateng boy mamapteg komoyo nin tongkol kongko. ²⁷ Hikawoy kalamo ko paibat hin nag-ompsia kon nanorò ay mamapteg et ha tawtawo nin tongkol kongko.

16

¹ “Hinalità ko komoyoy kaganawan nin habayti emen ahè ma-alih ya katetpel moyo maski anyaman ya kadya-dya-an ya lomateng komoyo. ² Hay Hawhodiyo ay agana mamalo-ob komoyo ha hawhimba-an la. Ma-in lomateng ya pana-on ya hinoman ya mamati komoyo, hay anti ha ihip la ay ampakapagsirbi hila ha Diyos. ³ Gaw-en la bayti komoyo ya ombayri ya bagay ta hikayi nin Tatay koy Diyos ay agla balay. ⁴ Hinalità ko bayti komoyo emen no lomateng ya pana-on nin gaw-en la bayti ya ombayri ya bagay ay mapanemteman moyo bayti ya hinalità ko. Agko hinalità bayti komoyo hin primiro ta anti ko komoyo.”

Hay gawà nin Ispirito nin Diyos

⁵ Hinalitâ et ni Apo Hisos ha aw-alagad na, ya wana, "Hapa-eg ay mako koyna do ha nangihog  kongko, piro ayin komoyon ampamastang no ayri ko mako. ⁶ Hapa-eg ha imbalit  ko komoyo bayti ya ombayri ya bagay ay napn  kawon kalele-an. ⁷ Piro anhalita-en ko komoyoy kaptegan: hay pamog-alih ko ay para ha ikahampat moyo, ta no agko mog-alih ay ah  mako komoyo ya Ispirito nin Diyos ya tomambay komoyo. Piro ban  ta mog-alih akoya ay ihog  koy Ispirito nin Diyos komoyo. ⁸ Panlomateng na ay paptegan na ha tawtawoy ah  antompel ha Diyos ya hila ay makasalanan, paptegan na et ya hay kahampatan ay anti kongko, boy paptegan na simpri ya hila ay hosgawan nin Diyos. ⁹ Paptegan nay makasalanan hila ta aghila antompel kongko. ¹⁰ Paptegan na simpri ya hay kahampatan ay anti kongko ta mako ko ha Tatay koy Diyos; kay  agmoyo koyna makit. ¹¹ Paptegan na et ya hosgawan ya tawtawoy ah  antompel ha Diyos, ta hi Satanas ya ampamo-on konla ay hinosgawan ana.

¹² "Malak  et ya labay kon ibalit  komoyo, piro agmoyo et ma-intindiyan hapa-eg. ¹³ Piro panlomateng nin Ispirito nin Diyos ya ampangibatan nin kaptegan ay hiya ya mangitoto komoyo ha kaganawan kaptegan. Agya maghalit  nin mangibat ha sarili na, no alwan hay halita-en na ay hatoy naleng  na, boy ibalit  na et komoyoy bawbagay ya mangyari. ¹⁴ Ispirito nin Diyos ya mangipatnag nin pamoriyan kongko, boy ipalinaw na komoyoy kaptegan ya mangibat

kongko. ¹⁵ Kaganawan ikon nin Tatay ko ay ikon ko; kayà hinalità ko komoyo ya hay tongkol kongko ay ipalinaw komoyo nin Ispirito nin Diyos.”

Kalele-an boy kaligawan

¹⁶ “Amò tanay pana-on,” wani Apo Hisos, “hiko ay agmoyoya makit, piro ahè maboyot ay makit moyo kon oman.”

¹⁷ Hay kanayon ya aw-alagad na ay ni-i-ilgo, ya wanla, “Anyay labay totolen nin habayti ya hinalità na kontamo ya amò tanay pana-on ay agtamo yayna makit, piro ahè maboyot ay makit tamo yan oman? Hinalità na et ya mangyari bayti banà ta mako ya ha Tatay na. ¹⁸ Anyay labay nan totolen ha hinalità nay ‘amò tanay pana-on’? Agtamo tandà no anyay labay nan totolen.”

¹⁹ Tandà ni Apo Hisos ya labay la yan pastangen; kayà hinalità na konla, “Ampipapastang kawo nayì,” wana, “no anyay labay totolen nin hatoy hinalità koy ‘Amò tanay pana-on ay agmoyo koyna makit,’ boy ‘Ahè maboyot ay makit moyo kon oman?’ ²⁰ Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: manangih kawo boy mi-a-anito, piro hay tawtawoy ahè antompel ha Diyos ay mipagtowà. Lomelè kawo, piro hay kalele-an moyo ay mapahiliyan nin kaligawan. ²¹ Bilang ha babayi ya maraninan manganak ay malelè ya ta nilomateng anay oras nin mananam yan ilab, piro panlomwah nin anak na ay maliwawan nay angkatanam na banà ha kaligawan na, ta hay anak na ay na-i-anak ana. ²² Ombayro

itaman komoyo: ma-in kawon kalele-an hapa-eg, piro lomiga kawo lano pamakakit moyo kongko. Maskin hino ay ayin maka-alih komoyo nin habaytoy kaligawan.”

²³ Hapa-eg, insigi et ni Apo Hisos ya paghalità na, ya wana, “Panlomateng nin habaytoy pana-on ay agmoyo koyna pamakikwawan nin anyaman ya bagay. Anhalita-en ko komoyoy kaptegan: Tatay koy Diyos ya pamakikwawan moyo, ta igwà na komoyo ya anyaman ya bagay ya dawaten moyo kona ha ngalan ko. ²⁴ Angga hapa-eg ay agkawo et nakikwa nin anyaman ya bagay ha ngalan ko. Makikwa kawo ta hay pakikwawen moyo ay igwà komoyo. Ha ombayro ay mapnò kawon kaligawan.”

Tinalo ni Apo Hisos ya mawmangala-et

²⁵ Hinalità et ni Apo Hisos, “Habayti,” wana, “ya bawbagay ay in-alimbawà ko komoyo. Ma-in lomateng ya pana-on ya agkoyna i-alimbawà, no alwan halita-en koyna komoyo nin diritsawan ya tongkol ha Tatay koy Diyos. ²⁶ Agko anhalita-en ya hiko ya makikwa ha Tatay ko nin para komoyo, no alwan ha pana-on ya anlomateng ay hikawoyna ya makikwa kona ha ngalan ko, ²⁷ ta mismon hi Tatay ko ya ampanlabi komoyo. Anlabiyen na kawo banà ha panlalabi moyo kongko boy banà ha pamiminto-o moyo nin hiko ay nangibat ha Tatay koy Diyos. ²⁸ Hiko ay nangibat ha Tatay koy Diyos boy nako ko bayri ha babon lotà. Hapa-eg ay mog-alih ako bayri ha babon lotà ta morong akoya ha Tatay koy Diyos.”

²⁹ Hinalità kona nin aw-alagad na, ya wanla, "Hapa-eg ay agmoyna an-i-alimbawà, no alwan anhalita-en moynan diritsawan. ³⁰ Angka-intindiyan nawen ana hapa-eg ya tandà moy kaganawan bagay, boy alwa moynan ka-ilangan ya ma-in et mamastang komo. Banà bayri ay ampinto-o kayi nin hika ay nangibat ha Diyos."

³¹ Tinombay konla hi Apo Hisos, ya wana, "Talaga nayì nin ampinto-o kawoyna hapa-eg?

³² Lomateng ya oras boy hapa-eg ana ya hikawo ay mangapihahabwag. Ibalag moyo ko ta morong kawo ha sarili moyon bali, piro alwa kon mimiha ya ibalag moyo ta kalamo ko ya Tatay koy Diyos. ³³ Anhalita-en ko bayti komoyo emen kawo magkama-in katinekan ha pamakilamo moyo kongko. Padya-dya-an kawo nin tawtawoy ahè antompel ha Diyos. Piro hokawen moyoy nakem moyo ta tinalo koynay po-on nin mawmangala-et ya tawtawoy ahè antompel ha Diyos."

17

Hay panalangin ni Apo Hisos para ha sarili na

¹ Hin nayarì baytin hinalità ni Apo Hisos ha aw-alagad na ay naninglà ya ha langit ta nanalangin. "Tatay ko," wana, "nilomateng anay oras. Ipatnag mo dayi ya pamoriyan ha Anak mo emen hiko ya Anak mo ay makapipatnag nin pamoriyan komo. ² Binyan mo kon kapangyariyan ha kaganawan tawo. Kayà hay tawtawoy inggawà mo kongko ay biyan kon biyay ya ayin anggawan. ³ Hay kaparanan para

magkama-in hilan biyay ya ayin anggawan ay ombayri: hika ay mabalayan la ya ayin kanayon ya peteg ya Diyos boy mabalayan la ya hiko ay hi Hisokristo ya inhogò mo. ⁴ Impatnag koy pamoriyan komo bayri ha babon lotà, ta niyarì koy gawà ya impagawà mo kongko. ⁵ Hapa-eg, Tatay, oras ana nin ipatnag moy pamoriyan kongko nin bilang ombayro hin anti ko komo hin ahè et pinalsa ya babon lotà.

Hay panalangin ni Apo Hisos para ha aw-alagad nay anti kona

⁶ “Impatnag kata ha tawtawoy inggawà mo kongko ya pinilì mo bayri ha babon lotà. Ikon mo hila ya inggawà mo kongko boy hinonol la ya Halità mo. ⁷ Hapa-eg, tandà la ya hay kaganawan bagay ya inggawà mo kongko ay nangibat komo. ⁸ Hay Halità mo ya inggawà mo kongko ay inggawà ko itaman konla, boy tinanggap la. Tandà lan peteg ya hiko ay nangibat komo, boy ampinto-o hila nin hika ya nangihogò kongko.

⁹ “An-ipanalangin ko hila. Agko an-ipanalangin ya tawtawoy ahè antompel komo, no alwan an-ipanalangin ko bayti ya tawtawoy inggawà mo kongko, ta hila ay ikon mo. ¹⁰ Nangipatnag hilan pamoriyan kongko. Kaganawan ikon ko ay ikon mo, boy kaganawan ikon mo ay ikon ko. ¹¹ Agkoyna maboyot bayri ha babon lotà ta hapa-eg ay mako koyna komo, piro hila ay mabalag bayri. Tatay ya ayin kapintasan, ha kapangyariyan nin ngalan mo ya ngalan ya inggawà mo kongko, i-atap mo ya tawtawoy inggawà mo kongko emen hila

ay mangapimimihay nakem nin bilang konta. ¹² Mintras anti ko konla ay in-atap ko hila ha kapangyariyan nin ngalan ya inggawà mo kongko. Kayà ayin mipalako ha kaparosawan no alwan haton bongat ya mala-et ya tawoy talagan mako ha impirno emen magkapeteg ya nakaholat ha Kaholatan mo.

¹³ "Hapa-eg, mako koyna bahan komo. Habayti ya bawbagay ay hinalità ko mintras anti ko et bayri ha babon lotà emen hila ya inggawà mo kongko ay mapnò kaligawan nin bilang ha kaligawan ko. ¹⁴ Inggawà ko konla ya Halità mo boy hila ay pinag-inakitan nin tawtawoy ahè antompel komo, ta aghila mapabilang ha tawtawoy ahè antompel komo nin bilang kongko ya alwan kabilang ha ahè antompel komo. ¹⁵ Agko an-ipanalangin ya alien mo hila bayri ha babon lotà, no alwan hay an-ipanalangin ko ay i-atap mo hila koni Satanas ya po-on nin kala- etan. ¹⁶ Hay ogalì la ay bilang ogalì ko ya ahè ampanowad ha tawtawoy ahè antompel komo. ¹⁷ Gaw-en mo hila nin ayin kapintasan banà ha kaptegan, ta hay Halità mo ay kaptegan. ¹⁸ No pangno mo ko inhogò bayri ha babon lotà ay inhogò ko hila itaman ha maski ayarin dogal bayri ha babon lotà nin mangaral ha tawtawoy ahè antompel komo. ¹⁹ Banà konla ay an-igwà koy sarili ko nin mati emen hila man, hay sarili la ay talagan igwà la komo.

Hay panalangin ni Apo Hisos para ha kaganawannin mipantompel kona

20 “Alwan bongat nin hila bayti ya aw-alagad ko ya an-ipanalangin ko, no alwan kateng hatoy mipantompel kongko lano banà ha pamapteg nin aw-alagad ko. **21** An-ipanalangin koy mangapimimiha dayi ya nakem lan kaganawan. Tatay, hila ay makimiha dayi konta, bilang komo ya anti kongko boy bilang kongko ya anti komo. Mangapimimiha hila dayi emen hay tawtawoy ahè antompel komo ay minto-o nin hiko ay inhogò mo. **22** Inggawà ko konla baytoy kaporiyan ya inggawà mo kongko emen hila mag-in mimiha nin bilang konta. **23** Bilang kongko ya anti konla boy hika ya anti kongko ay ombayro dayi ya malobos ya pamimimiha la emen hay tawtawoy ahè antompel komo ay makatandà nin hiko ay inhogò mo boy hila ya anlabiyen mo nin bilang ha panlalabi mo kongko.

24 “Tatay, inggawà mo hila kongko; labay ko ya no ayri ko ay anti hila itaman bayro nin kalamo ko emen la makit ya kagandawan ko. Inggawà mo kongko baytoy kagandawan ko banà ha panlalabi mo kongko pa-ibat hin ahè et pinalsa bayti ya babon lotà. **25** Tatay koy ma-in kahampatan, agka balay nin tawtawoy ahè antompel komo; piro balay kata boy balay nin habayti ya aw-alagad ko ya hiko ay inhogò mo. **26** Hika ay impatnag ko konla boy isigi kon gaw-en bayti emen no pangnoy panlalabi mo kongko ay ombayro itaman nin hila ay milalabi. Ha ombayro, hiko itaman ay magpirmi konla.”

*Dinakep hi Apo Hisos
(Matiyo 26:47-56; Markos 14:43-50; Lokas 22:47-53)*

¹ Hin nayarì nanalangin hi Apo Hisos ay nog-alih ya kateng aw-alagad na ta nilomipay hila ha hapà nin Sidron nin mako ha dogal ya tinanamanan aw-olibo.

² Hi Hodas ya ampagtraydor koni Apo Hisos ay tandà na baytoy dogal ya habayto, ta hi Apo Hisos ay mabetbet bayro nin kalamo nay aw-alagad na. ³ Hapa-eg hi Hodas ay nako bayro ha tinanamanan nin aw-olibo nin inggiya nay mihay gropon hondalò boy ongnoy magbantay ha bali nin Diyos ya inhogò nin Pawparisiyo boy pawpo-on nin pawparì. Hila ay nipaghilag boy nipag-armas.

⁴ Tandà ni Apo Hisos ya kaganawan mangyari kona; kayà napakarani ya konla ta pinastang na hila, "Hino," wana, "ya antikapen moyo?"

⁵ "Hi Hisos," wanla, "ya taga banowan Nasarit."

Hinalità konla ni Apo Hisos, "Hiko," wana, "bayto." Hi Hodas kateng kawkalamo na ya anti bayro ay naka-ireng. ⁶ Hin hinalità ni Apo Hisos ya hiya bayto ya antikapen la ay nipa-orong-orong hila biha natomba.

⁷ Pinastang hilayna et ni Apo Hisos, "Hino," wana, "ya antikapen moyo?"

Tinombay hila, "Hi Hisos," wanla, "ya taga Nasarit."

⁸ Hinalità ana et konla ni Apo Hisos, "Hinalità koyna," wana, "komoyo ya hiko bayto. Kayà no hiko ya antikapen moyo ay pa-olayan moyon mog-alih bayti ya kawkalamo ko." ⁹ Hinalità na

bayti emen magkapeteg baytoy panalangin na ya ombayri: "Hay inggawà mo kongko, ni miha ay ayin mipalako ha kaparosawan."

¹⁰ Hapa-eg, inanoh ni Simon Pidro ya otak na ta tinabtab na hi Malko ya alilà nin hatoy pinakapo-on nin pawparì. Kayà hatoy alilà ay napongohan nin wanana tolili.

¹¹ Hinalità ni Apo Hisos koni Pidro, "Igomà mo," wana, "ya hondang mo, ta tanggapen koy kadya-dya-an ya iparanas kongko nin Tatay koy Diyos."

Hi Apo Hisos ay in-arap koni Anas

¹² Hapa-eg hatoy gropo nin hondalò ya kalamoy kapitan la boy Hawhodiyoy ampipag-bantay ha bali nin Diyos ay dinakep la hi Apo Hisos biha la ya binalol. ¹³ Gintan la ya pon koni Anas ya ampò ni Kaypas ya pinakapo-on nin pawparì hin habayton pana-on. ¹⁴ Hi Kaypas ya nagwawali ha Hawhodiyoy ampipamo-on nin mas mahampat ya mihay tawo ya mati nin para ha kaganawan.

Hi Apo Hisos ay impogla-oh ni Pidro

(Matiyo 26:69-70; Markos 14:66-68; Lokas 22:55-57)

¹⁵ Hi Simon Pidro boy miha et ha aw-alagad ay hinomono koni Apo Hisos. Hatoy alagad ya kalamo ni Pidro ay balaybalay nin pinakapo-on nin pawparì; kaya nakilako ya koni Apo Hisos nin nilomo-ob ha kolob nin hatoy pinakapo-on parì. ¹⁶ Piro hi Pidro ay nagkabalag ha likol nin poltan kolob. Hatoy alagad ya balaybalay nin hatoy pinakapo-on nin pawparì ay nagbiran

nakitol do ha babayi ya bantay bayro ha poltan kolob nin palo-oben na hi Pidro; kayà hi Pidro ay pinalo-ob.

¹⁷ Hapa-eg hatoy babayi ay nagpastang koni Pidro, "Kateng hika nayı," wana, "ya alagad ni Hisos?"

Tinombay hi Pidro, "Alwa!" wana.

¹⁸ Hin habayto ay malay-ep; kayà hay aw-alilà kateng hatoy bawbantay ay namaketket nin apoy ta ampanengey hila. Hi Pidro ay anti bayron ampireng ya kalamo la nin ampanengey.

Hi Apo Hisos ay pinastang nin pinakapo-onnín pawparí

(Matiyo 26:59-66; Markos 14:55-64; Lokas 22:66-71)

¹⁹ Hapa-eg hi Apo Hisos ay pinastang nin hatoy pinakapo-on nin pawparí nin tongkol ha aw-alagad na boy tongkol ha panonorò na.

²⁰ Tinombay hi Apo Hisos, "Ha panonorò ko," wana, "ay angkakit ako nin tawtawo. Pirmi kon ampanorò ha lo-ob nin hawhimba-an o ha bali nin Diyos ya pamititonan nin kaganawan Hodiy. Ayin anyaman ya bagay ya an-itorò ko nin sikrito. ²¹ Antà hikoy ampastangen moyo? Pastangen moyo baytoy tawtawoy nakalengè kongko no anyay intorò ko konla. Tandà la no anyay hinalità ko."

²² Hin nayarì hinalità bayti ni Apo Hisos, hay miha ha bawbantay ay nanampal kona. "Antà," wana nin hatoy bantay, "nin ombahen ya pantombay mo ha pinakapo-on nin pawparí?"

²³ Tinombay kona hi Apo Hisos, “No naka-paghalitâ ako nin alwan tamà,” wana, “ay paptegan mo no anyay alwan tamà ha hinalitâ ko. Piro no tamà ya hinalitâ ko, antà tinampal mo ko?”

²⁴ Hapa-eg hi Apo Hisos ya nakabalol et ay impagtan ni Anas do koni Kaypas ya pinakapo-on nin pawparì.

*Hi Apo Hisos ay impogla-oh ana et ni Pidro
(Matiyo 26:71-75; Markos 14:69-72; Lokas 22:58-62)*

²⁵ Hi Pidro ay anti et bayro nin ampanengey. Hapa-eg hay kanayon ya tawtawo ay nagpastang ana et kona, “Kateng hika nayì,” wanla, “ya alagad ni Hisos?”

Hi Pidro ay nagpogla-oh, “Alwa!” wana.

²⁶ Hapa-eg, miha ha aw-alilà nin pinakapo-on nin pawparì boy partidos et nin hatoy pinongohan ni Pidro nin tolih ay nagpastang, “Alwa nayì,” wana, “nin hika baytoy nakit ko do ha tinanamanan aw-olibo ya kalamo ni Hisos?”

²⁷ Nagpogla-oh ana et hi Pidro. Antimano, nangkati ya manok.

*Hi Apo Hisos ay in-arap koni gobirnador Pilato
(Matiyo 27:1-2, 11-14; Markos 15:1-5; Lokas 23:1-5)*

²⁸ Palbangon et, hi Apo Hisos ya anti do ha bali ni Kaypas ay kinwa nin hatoy Hawhodiyoy ampipamo-on ta gintan la ya ha palasyo ni Gobirnador Pilato. Aghila nilomo-ob do ha palasyo, ta ha ka-ogali-an la ay labay lan ayin hilan kapintasan emen ayin mag-in bara-nan nin hila ay ahè makipangan ha Pistan Pamamanemtem.

29 Kayà hi Pilato ay nilomikol bayro konla ta pinastang na hila, “Anya,” wana, “ya riklamo moyo nin kontra bayri ha tawo?”

30 Tinombay hila koni Pilato, “No agya nanggawà mala-et ay agnawen ya dayi gintan bayri komo.”

31 Hinalità konla ni Pilato, “Kowen moyo ya,” wana, “ta hosgawan moyo ya nin kompormi ha kawkapanogo-an moyo.”

Hinalità nin hatoy Hawhodiyoy ampipamoon, “Ayin kayin karapatan manintinsya nin mi-hay tawo para mati.” **32** Nangyari bayti emen magkapeteg baytoy hinalità ni Apo Hisos hin impatandà nay tongkol ha klasin kamatyan na.

33 Hi Pilato ay nagbira ha lo-ob nin palasyo, ta iningat na hi Apo Hisos biha na ya pinastang, “Hika nayì,” wana, “ya arì nin Hawhodiyo?”

34 Tinombay hi Apo Hisos, “Haba-in nayì,” wana, “ya pastang mo ay nangibat ha sarili mo, o hinalità komo nin kanayon ya tongkol kongko?”

35 Tinombay hi Pilato, “An-ihipen mo nayì,” wana, “nin hiko ay Hodiyò? Hay Kawkahodiyo mo boy pawpo-on nin pawparì ya ampamo-on ya nantan komo bayri kongko. Wari anyay ginawà mo?”

36 Hinalità ni Apo Hisos, ya wana, “Peteg nin hiko ay arì, piro alwa kon arì bayri ha babon lotà. No hiko ay arì bayri ha babon lotà ay agla ko dayi gintan komo, ta hay kawkalamowan ko ay nangidipinsa dayi kongko emen agko narakep nin Hawhodiyo. Ha ombayro, matanda-an ya alwan bayri ha babon lotà ya ampag-ari-an ko.”

³⁷ Hapa-eg, hinalità ni Pilato koni Apo Hisos, “Arì ka awod!” wana.

Tinombay hi Apo Hisos, “Tamà,” wana, “ya hinalità mo ya arì ako. Hay bara-nan nin pangì-anak kongko boy pamako ko bayri ha babon lotà ay emen ko halita-en ya tongkol ha kaptegan. Hinoman ya ampinto-o ha kaptegan ay ampanlengè kongko.”

³⁸ “Ah! Anyan kaptegan?” wani Pilato.

*Kamatyan ya insintinsya koni Apo Hisos
(Matiyo 27:15-31; Markos 15:6-20; Lokas 23:13-25)*

Hapa-eg hi Pilato ay nilomikol ana et ta nako ya do ha Hawhodiyyoy ampipamo-on biha na hinalità konla, “Ayin ako,” wana, “nin nakit ya baran-an nin panintinsyawan konan patyen. ³⁹ Piro ha ka-ogali-an moyo, no Pistan Pamamanemtem ay ampamalayà ako nin mihay piriso. Labay moyo nayı nin hay Arì nin Hawhodiyo ya palaya-en ko?”

⁴⁰ Nambo-angaw hilay tinombay, “Alwa,” wanla, “nin hiya. Hay labay nawen nin palaya-en mo ay hi Barabas.” (Hi Barabas ay tolisan.)

19

¹ Hapa-eg hi Apo Hisos ay impabarog ni Pilato.

² Hatoy hawhondalò ay nanggawà nin koronay dowih biha la inggawà ha olo ni Apo Hisos. Pinaholotan la ya nin doloy kolor obi ya emen dolon arì, ³ biha hila napakarani kona ta pinagi-insolto la ya. “Lomawig ya biyay mo,” wanla, “Arì nin Hawhodiyo!” Hapa-eg, pinagtatampal la hi Apo Hisos.

⁴ Hi Pilato ay nilomikol ana et ta hinalità na do ha Hawhodiyo, "Hapa-eg," wana, "ay ilikol ko ya bayri komoyo emen moyo matanda-an ya ayin akon nakit ya bara-nan nin panintinsyawan konan patyen." ⁵ Hapa-eg, nilomikol hi Apo Hisos ya nakakorona nin dowih boy nakaholot nin doloy kolor obi. Hinalità konla ni Pilato, "Helken moyo bayti ya tawoy anti bayri," wana.

⁶ Hin nakit hi Apo Hisos nin hatoy pawpo-on nin pawparì boy hatoy mawmagbantay bali nin Diyos ay nipambo-angaw hila, "Ipakò ya," wanla, "ha koroh! Ipakò ya ha koroh!"

Hapa-eg, hinalità konla ni Pilato, "Kowen moyo ya awod," wana, "ta ipakò moyo ya ha koroh, piro ayin akon nakit ya bara-nan nin panintinsyawan konan patyen."

⁷ Tinombay baytoy Hawhodiyo, "Ma-in kayin kawkapanogo-an boy kompormi ha kawkapanogo-an nawen nin Hawhodiyo ay dapat yan mati ta anhalita-en na nin hiya ay Anak nin Diyos."

⁸ Hin nalengè bayti ni Pilato ay lalò yan nalimo. ⁹ Kayà hiya ay nilomo-ob ha palasyo ta pinastang na hi Apo Hisos, "Ayri ka ket talaga," wana, "nin nangibat?" Piro agya tinobay ni Apo Hisos. ¹⁰ Pinastang yayna et ni Pilato, "Antà," wana, "nin agka tombay kongko? Ma-in akon kapangyariyan mamalayà komo, boy ma-in ako et kapangyariyan nin mangipapakò komo ha koroh."

¹¹ Hapa-eg, tinombay hi Apo Hisos, "Ayin ka," wana, "nin kapangyariyan kongko no agka binyan nin Diyos nin kapangyariyan. Kayà hatoy

nantan bayri kongko ay mas makasalanan kisa komo.”

¹² Hin nalengè bayti ni Pilato ay ampagsikapan nan palaya-en hi Apo Hisos. Piro hay Hawhodiyyoy ampipamo-on ay nipambo-angaw, “No palaya-en mo ya,” wanla, “ay alwa kan amigo ni Arì Sisar. Hinoman ya ampaghaliità nin hiya ay arì ay angkomontra koni Arì Sisar.”

¹³ Hin nalengè bayti ni Pilato ay inlikol nayna et hi Apo Hisos, biha ya niknò ha panosgawan ya an-ingaten Intabladoy Bato ya ha halità nin Hawhodiyo ay Gabata. ¹⁴ Hapa-eg, hin maraninan mi-ogtoy allo nin dispiras Pistan Pamamanemtem ay hinalità ni Pilato do ha Hawhodiyo. “Anti bayri,” wana, “ya arì moyo.”

¹⁵ Kayà lalò hilan nambo-angaw, “Patyen ya!” wanla. “Patyen ya! Ipakò ya ha koroh!”

Hapa-eg, pinastang hila ni Pilato, “Labay moyo nayì,” wana, “nin ipakò ha koroh ya arì moyo?”

Tinombay baytoy pawpo-on nin pawparì, “Ayin kayi,” wanla, “nin kanayon ya arì no alwan hi Arì Sisar.”

¹⁶ Hapa-eg, inggawà konla ni Pilato hi Apo Hisos ta ipakò la ha koroh.

Hi Apo Hisos ay impakò ha koroh

(Matiyo 27:32-44; Markos 15:21-32; Lokas 23:26-43)

Hi Apo Hisos ay anti ana ha pamama-alà nin pawpo-on nin pawparì. ¹⁷ Hapa-eg, hiya ay ampamalatay nin koroh mintras anggitan la ya ha dogal ya an-ingaten Dogal nin Bongò ta bilang kortin bongò olon tawo. Ha halità nin Hawhodiyo, habaytoy dogal, hay ingat la ay

Golgota. ¹⁸ Bayro la impakò hi Apo Hisos ha koroh. Ma-in et bayro nin loway lalaki ya impakò simpri ha koroh ha mitaligmang ni Apo Hisos, ta hi Apo Hisos ya inggawà la ha piha-etan nin hatoy lowa.

¹⁹ Habayti ya hinolat ya impapa-igwà ni Pilato ha koroh ha bandan tag-ay nin olo ni Apo Hisos: “HISOS YA TAGA NASARIT, ARÌ NIN HAWHODIYO.” ²⁰ Habayti ay inholat ha halità nin Hawhodiyo, Rawromano, boy Gawgrigo. Malakè ya Hodiyò ya nakabaha nin habayti ya inholat, ta hay dogal ya pinantanan lan pinangipako-an koni Apo Hisos ay marani ha siyodad. ²¹ Hapa-eg, hinalità nin pawpo-on nin pawparì koni Pilato, “Alwa dayi,” wanla, “nin ‘Arì nin Hawhodiyo’ ya inholat mo, no alwan hay inholat mo dayi ay ombayri: ‘Hinalità nin habayti ya tawo, hiko ay Arì nin Hawhodiyo.’ ”

²² Tinombay hi Pilato, “Hay na-iholat koyna,” wana, “ay na-iholat koyna.”

²³ Hay hawhondalò, hin nayarì lan impakò ha koroh hi Apo Hisos ay kinwa lay dolo na ta inatag lan pinikapat, mihay parti ha balang mihay hondalò. Hato balè ya dolo nay makarà ya ayin tayì ta inabel ay agla inatag.

²⁴ Ni-i-ilgo baytoy hawhondalò, ya wanla, “Ag-tamo giniten bayti no alwan pibobonotan tamo, ta biliwen tamo no hinoy makapag-ikon.” Nang-yari bayti emen magkapeteg baytoy nakaholat ha Kaholatan nin Diyos ya ombayri:

“Pini-a-atagan lay dolo ko boy pinibobonotan la bayto ya mihay dolo koy makarà.”

Kayà ombayri ya ginawà nin hatoy hawhondalò. ²⁵ Ha dani nin koroh ya pinangipako-an koni Apo Hisos ay bayro ampireng ya nanay ni Apo Hisos, patel nin nanay na ya babayi, hi Mariya ya ahawa ni Kliyopas, boy hi Mariya ya taga Magdala. ²⁶ Hin nakit ni Apo Hisos ya nanay na, kateng hiko ya alagad nay anlabiyen na ya ampireng ha dani na ay hinalità na ha nanay na, “Nanay,” wana, “haba-in ya anti ha dani mo ya pag-anak mo hapa-eg.” ²⁷ Hinalità et ni Apo Hisos kongko, “Haba-in,” wana, “ya pagnanay mo.” Habayto et oras, hay nanay ni Apo Hisos ay gintan koyna nin pa-iri ha bali ko.

*Hay pagkamati ni Apo Hisos
(Matiyo 27:45-56; Markos 15:33-44; Lokas 23:44-49)*

²⁸ Tandà ni Apo Hisos ya kaganawan holà ya tongkol ha kadya-dya-an ya ka-ilangan nan maranasan ay nangyari ana. Emen magkapeteg baytoy nakaholat ha Kaholatan nin Diyos ay hinalità ni Apo Hisos, “Angka-angan ako,” wana. ²⁹ Bayro ay ma-in pahig ya ponò nin hokà; kayà nangwa hilan bilang ispongha ya insawsaw la do ha hokà, biha la inggawà ha tampoh nin hangan kayo ya an-ingaten isopo ta inggawà la ha labì ni Apo Hisos. ³⁰ Hin natawayan na baytoy hokà ay hinalita na, “Nayari ana,” wana. Hapa-eg, inyongoh ni Apo Hisos ya olo na ta pina-olayan nay sarili na nin mati.

*Pinikà ya tagyang ni Apo Hisos
31 Banà ta nangyari bayto nin allon paghahandà para ha allon pama-inawa, hay*

Hawhodiyoy ampipamo-on ay nako koni Pilato, ta impaki-ilgo la kona ya ipabali naynay bawbitih nin hatoy tawtawoy impakò la boy ipa-alih nayna ha koroh. Ginawà la bayti ta agla labay panatiliyen baytoy bawbangkay ha koroh, ta habayti ya allon pama-inawa ay pinakama-alagà para konla ta nitag-on Pistan Pamamanemtem. ³² Kayà binalì nin hawhondalò ya bawbitih nin hatoy lowa ya kalamo ni Apo Hisos nin impakò ha koroh. ³³ Piro hin nilako la hi Apo Hisos ay nakit lay nati yayna. Kayà aglayna binalì ya bitih na, ³⁴ no alwan hay miha do ha hawhondalò ay namikà nin tagyang ni Apo Hisos. Antimano, namolarit ya dayà boy lanom. ³⁵ Hiko hi Howan ya nakakit nin habayti ya pangyayari. Kayà ampaptegan ko ya tongkol ha nikit ko emen kateng hikawo ay minto-o, ta habayti ya kaptegan. ³⁶ Nangyari bayti emen magkapeteg baytoy nakaholat ha Kaholatan nin Diyos ya ombayri: “Ni miha ha bawbot-o na ay ayin nabalì.” ³⁷ Ma-in et kanayon ya nakaholat ha Kaholatan nin Diyos ya ombayri: “Hay tawtawoy namikà kona ay manegteg kona.”

*Hay pananabon koni Apo Hisos
(Matiyo 27:57-61; Markos 15:42-47; Lokas 23:50-56)*

³⁸ Hi Hosi ya taga banowan Arimatiya ay antompel koni Apo Hisos, piro agna ma-ipatnag ta angkalimo ya ha Hawhodiyoy ampipamo-on. Hapa-eg, nako ya koni Pilato ta pinastang nan kowen ya bangkay ni Apo Hisos. Pinayagan itaman ni Pilato. ³⁹⁻⁴⁰ Hi Nikodimo ya nako koni

Apo Hisos nin mihay yabi hin hato ay nakilako koni Hosi, boy nantan yan pinila-ok ya loway klasin pabangoh ya limampò ya kiloy kalakan. Hapa-eg, pinotot ni Hosi boy Nikodimo ya bangkay ni Apo Hisos nin maganday klasin doloy mapoti ya binyan lan pabangoh, ta ombayro ya ka-ogali-an nin Hawhodiyo para ha nati ya itatabon. ⁴¹ Do ha dogal ya pinangipako-an koni Apo Hisos ha koroh ay ma-in tanaman ya kawkayo, boy ma-in bayro nin bayoy pangitabonan ya ayin et intabon. ⁴² Banà ta habayton allo ay allon paghahandà nin Hawhodiyo para ha allon pama-inawa boy banà ta marani baytoy pangitabonan ay intabon layna bayro hi Apo Hisos.

20

*Hi Apo Hisos ay ayin ha pinangitabonan kona
(Matiyo 28:1-8; Markos 16:1-8; Lokas 24:1-12)*

¹ Marereglem et nin bayombokan Dominggo, hi Mariya ya taga Magdala ay nako ha pinangitabonan koni Apo Hisos. Nakit nay natolid ana baytoy bato ya pinanarà nin poltan pinangitabonan koni Apo Hisos. ² Hapa-eg, nowayo hi Mariya nin nako koni Simon Pidro boy kongko ya alagad ya anlabiyen ni Apo Hisos, ta hinalità na konnawen, “Hay Pangino-on,” wana, “ay kinwa do ha pinangitabonan kona, boy agnawen tandà no ayri la ya inggawà.”

³ Hapa-eg hikayi ni Pidro ay nanandalì nako bayro ha pinangitabonan. ⁴ Ampowayo kayi ya lowa, piro mas makhaw akon mowayo kisa

hi Pidro; kayà hikoy na-onan ni-abot bayro ha pinangitabonan. ⁵ Hin nanlonglong akon namiliw do ha lalè nin pinangitabonan ay nakit ko baytoy doloy mapotì ya pinamotot koni Apo Hisos, piro agko nagdiritson nilomo-ob. ⁶ Hapa-eg hi Pidro ya anhomono kongko ay nakalateng boy nagdiritson nilomo-ob bayro ha pinangitabonan. Nakit na baytoy doloy mapotì ⁷ boy hatoy doloy pinamotot nin olo ni Apo Hisos ya ahè naoman ya ayos nin na-alih ha olo na, piro habayto ay ahè ni-agem do ha doloy mapoti. ⁸ Hapa-eg hiko ya na-onan ni-abot bayro ha pinangitabonan ay nilomo-ob; ha ombayroy nakit ko ay ninto-o ko nin hi Apo Hisos ay nabiyay oman. ⁹ Angga hin habayto ay agnawen na-intindiyan baytoy nakaholat ha Kaholatan nin Diyos ya hi Apo Hisos ay ka-ilangan mabiyay oman.

Hi Apo Hisos ay napakit koni Mariya ya taga Magdala

(Matiyo 28:9-10; Markos 16:9-11)

¹⁰ Hapa-eg hikayi ya aw-alagad ni Apo Hisos ay nipamporong ana ha bawbali nawen.

¹¹ Piro hi Mariya ya taga Magdala ya anti bayron naka ireng ha likol nin pinangitabonan koni Apo Hisos ay ampanangih. Mintras ampanangih ya ay nanlonglong yan namiliw ha lalè nin pinangitabonan. ¹² Bayro ay nakakit ya nin loway anghil ya nakadolon mapotì ya ampiknò ha pinangigwa-an nin bangkay ni Apo Hisos. Hay miha ay ha bandan pinangipa-olowan; hay miha itaman ha bandan pinangipa-aphayan koni Apo Hisos.

¹³ Pinastang ya nin hatoy loway anghil, “Antà ampanangih ka?” wanla.

Tinombay hi Mariya, “Kinwa la,” wana, “ya Pangino-on ko, boy agko tandà no ayri la ya inggawà.” ¹⁴ Hin nayarì nan hinalità bayti ay nagpeyeh ya boy nakit na hi Apo Hisos ya ampireng bayro. Piro agna pon tandà ya hi Apo Hisos bayto.

¹⁵ Pinastang ya ni Apo Hisos, ya wana, “Antà ampanangih ka? Hinoy antikapen mo?”

Andap ni Mariya no mangasiwà tawtanaman baytoy tawoy nakit na. Kayà hinalità na kona, “No hika,” wana, “ya nangwa kona ay halita-en mo no ayri mo ya inggawà ta kowen ko ya.”

¹⁶ Piro, “Mariya,” wani Apo Hisos.

Hapa-eg, inomarap kona hi Mariya, biha ya nag-ilgo ha halità nin Hawhodiyo, ya wana, “Raboni,” ya hay labay totolen ay Mangangaral.

¹⁷ Hinalità ana et kona ni Apo Hisos, “Agmo ko,” wana, “gap-an, ta agko et nakabira ha Tatay ya Diyos. Piro mako ka ha pinagkapawpatel ko ta ibalità mo konla ya morong ako ha Tatay ko ya Tatay moyo simpri, ha Diyos ko ya Diyos moyo simpri.” ¹⁸ Kayà hi Mariya ya taga Magdala ay nako do ha aw-alagad ta hinalità na konla ya nakit nay Pangino-on, boy hinalità na et konla baytoy hinalità kona nin Pangino-on.

*Hi Apo Hisos ay napakit ha aw-alagad na
(Matiyo 28:16-20; Markos 16:14-18; Lokas 24:36-49)*

¹⁹ Habayton mahilem nin Dominggo, hay aw-alagad ay nititipon. Nakatarangkay polta nin

bali ya pinititiponan la ta angkalimo hila ha Hawhodiyoy ampipamo-on. Hapa-eg, biglà nin anti bayro konla hi Apo Hisos nin naka-ireng ya naghalità, "Magkama-in kawo," wana, "nin katinekan". ²⁰ Hin nayarì nan hinalità bayto ay impakit na konlay gamet na boy tagyang na. Masyadoy kaligawan nin aw-alagad hin nabalyan lay Pangino-on.

²¹ Hapa-eg, hinalità ana et konla ni Apo Hisos, "Magkama-in kawon katinekan," wana. "No pangnoy pinanogo-an kongko nin Tatay koy Diyos ay ombayro itaman ya ampanogo-an ko komoyo." ²² Hin nayarì nan hinalità bayti ay ineyepan na hila, biha na hinalità konla, "Tanggapen moyo," wana, "ya Ispirito nin Diyos. ²³ Hinoman ya tawoy patawaren moyo ha kasalanan ay ma-in kapatawaran; piro no agmoyo hila patawaren ay ayin hilan kapatawaran."

Hi Apo Hisos boy hi Tomas

²⁴ Hi Tomas ya miha ha labinloway alagad boy an-ingaten Lambaw ay ayin bayro ha aw-alagad ya nititipon hin napakit konla hi Apo Hisos. ²⁵ Kayà hinalità kona nin kanayon ya aw-alagad, "Nakit nawen," wanla, "ya Pangino-on."

Tinombay hi Tomas, "No agko," wana, "makit ya lobot nin pinamako-an ha dawokap gamet na, biha ko ipolhot ya tamorò ko bayro ha nalobtan nin pakò boy ha tagyang nay pinikà ay agko minto-o nin nabiyyay yan oman."

²⁶ Hin nalabah ya waloy allo, hay aw-alagad ay nititipon ana et kateng ana hi Tomas. Hatoy bali

ya pinitiponan la ay sarado boy nakatarangkay polta. Hi Apo Hisos ay biglà anti bayro konla nin naka-ireng ya naghalita, “Magkama-in kawon katinekan,” wana. ²⁷ Hapa-eg, hinalità na koni Tomas, “Helken mo,” wana, “ya gawgamet ko ta ipolhot moy tamorò mo ha dawokap gamet ko, boy ipaktang moy gamet mo ta igwà mo ha tagyang ko. Agka magdoda no alwan minto-o ka.”

²⁸ Tinombay kona hi Tomas, “Pangino-on ko,” wana, “boy Diyos ko!”

²⁹ Hinalità kona ni Apo Hisos, “Ampinto-o kayna nayì,” wana, “banà ta nakit mo ko? Makalmà ya tawtawoy ampinto-o maski ahè nakakit kongko.”

Hay bara-nan nin habayti ya libro

³⁰ Malakè et ya kapapa-ispanlay ginawà ni Apo Hisos ya nakit nin aw-alagad na ya ahè naiholat bayri ha libro. ³¹ Habayti ay hinolat emen moyo pinto-owen ya hi Apo Hisos ay hi Kristo ya impangakò nin Diyos boy hiyay Anak nin Diyos; boy hinolat et bayti emen ha pantotompel moyo kona ay magkama-in kawon biyay ya ayin anggawan ya bilang biyay nin Diyos.

21

Hi Apo Hisos ay napakit ha pitoy alagad na

¹ Ahè naboyot, hi Apo Hisos ay napakit ha aw-alagad na ha ambay Dagat nin Tibiryas. Ombayri ya nangyari: ² hi Simon Pidro, hi Tomas ya aningaten Lambaw, hi Natanyil ya taga banowan

Kana ha probinsyan Galiliya, boy hikayi ni Santiyago ya aw-anak ni Sibidiyo, kateng loway alagad et ni Apo Hisos ay nangapilalamo. ³ Hinalitâ konnawen ni Simon Pidro, “Mako ko,” wana, “nin manlapet.”

“Kilako kayi komo,” wannawen. Hapa-eg, hinomakay kayi ha bangkà ta nanigè kayina. Piro habayton managayabi ay ayin kayin nakwa. ⁴ Hin anhomilà anay allo, hi Apo Hisos ay ampireng ha ambay, piro agnawen tandà ya hi Apo Hisos bayto. ⁵ Pinastang na kayi, “Aw-anak ko,” wana, “ayin kawo nayì nakwa?”
“Ayin,” wannawen.

⁶ Hapa-eg, hinalitâ konnawen ni Apo Hisos, “Idabò moyo,” wana, “ya sinsoro moyo ha bandan wanen nin bangkà emen kawo makakwa.” Kayà hin indabò nawen ya sinsoro ay agnawen magoloy banà ha kalak-an ikan ya nakwa nawen.

⁷ Hapa-eg hikoy alagad ya anlabiyen ni Apo Hisos ay naghalitâ koni Pidro, “Hi Pangino-on!” wangko. Hin nalengè ni Simon Pidro ya hi Pangino-on Hisos bayto ay naghado ya banà ta nakalo-hok ya, biha ya nagtaboy ha lanom. ⁸ Piro hikayi ya kanayon ya aw-alagad ay nanatili ha bangkà ta anggoloyen nawen baytoy sinsoroy pono-ponò nin ikan. Alwa kayin marayò ha ambay ta siyamapò ya mitron bongat ya karayo-an nawen. ⁹ Hin anti kayina ha lakatan ay nakakit kayi bayro nin apoy ya mabaya ya ma-in ikan ya an-i-iyaw boy ma-in et tinapay.

¹⁰ Hapa-eg, hinalitâ konnawen ni Apo Hisos, “Mantan kawo bayri,” wana, “nin ikan ya kapikwa moyo.”

¹¹ Hi Simon Pidro ay hinomapat ha bangkà, biha na ginoloy nin inlakat baytoy sinsoroy ponò nin mangalhay ya ikan. Hay kalak-an nin habaytoy ikan ay magato boy limampò boy tatlo; piro maski malakè baytoy ikan ay ahè naginit baytoy sinsoro. ¹² Hinalità ana et konnawen ni Apo Hisos, “Mako kawo bayri,” wana, “ta mag-almohal.” Hinoman konnawen aw-alagad ay ayin nakapaghokaw nakem nin namastang koni Apo Hisos no hino ya, ta tandà nawen ya hiya hi Pangino-on. ¹³ Hapa-eg, kinwa ni Apo Hisos baytoy tinapay kateng konà biha na inggawà konnawen.

¹⁴ Habayti ya ikatlon bisis nin napakit hi Apo Hisos konnawen aw-alagad na pa-ibat hin nabiyay yan oman.

Hi Apo Hisos boy hi Pidro

¹⁵ Hin nayarì kayin nangan, hi Simon Pidro ay pinastang ni Apo Hisos, ya wana, “Simon, ya anak ni Howan, anlabiyen mo ko nayì nin igit et bayri?”

“Awò, Pangino-on,” wani Pidro. “Tandà mo ya anlabiyen kata.”

Hinalità kona ni Apo Hisos, “Asiwa-en mo,” wana, “nin toro-an ya bawbayon tinompel kongko nin bilang pangasiwà ha tawtopa ya ampastolan.”

¹⁶ Pinastang ana et ni Apo Hisos hi Simon Pidro nin ikalwan bisis, ya wana, “Simon ya anak ni Howan, anlabiyen mo ko nayì?”

“Awò, Pangino-on,” wana. “Tandà mo ya anlabiyen kata.”

Hinalità kona ni Apo Hisos, “Asiwa-en mo,” wana, “nin pakhawen ya pantotompel nin ampi-pantompel kongko nin bilang pangasiwà ha tawtopa ya ampastolan.” ¹⁷ Hapa-eg, pinastang yayna et ni Apo Hisos nin ikatlon bisis, ya wana, “Simon ya anak ni Howan, anlabiyen mo ko nayì?”

Nilomelè hi Pidro ta ikatlon bisis yaynan pinastang ni Apo Hisos no anlabiyen na ya. Hapa-eg, hinalità ni Pidro koni Apo Hisos, “Pangino-on,” wana, “tandà moy kaganawan bagay; tandà mo ya anlabiyen kata.”

Hinalità kona ni Apo Hisos, “Asiwa-en mo,” wana, “nin pakhawen ya pantotompel nin ampi-pantompel kongko nin bilang ha pangasiwà ha tawtopa ya ampastolan.” ¹⁸ Anhalita-en koy kaptegan: hin malagò ka et ay ampagbihis kan sarili mo boy ampako ka ha maski ayri ya labay mon lakwen. Piro pantomo-a mo ay ipaktang moy gamet mo ta hay kanayon ay mamalol komo ta gitan la ka ha dogal ya agmo labay lakwen.” ¹⁹ Hinalità bayti ni Apo Hisos emen na ma-ipatandà ya klasin pagkamati ni Pidro ya makab-in kaporikan ha Diyos. Hapa-eg, hinalità et ni Apo Hisos koni Pidro, “Homono ka,” wana, “kongko.”

Hi Apo Hisos boy hatoy alagad ya anlabiyen na

²⁰ Hapa-eg, nagpeyeh hi Pidro boy nakit na baytoy alagad ya anlabiyen ni Apo Hisos, hatoy napakarani koni Apo Hisos hin ampangapon kayi boy nagpastang koni Apo Hisos no hinoy mangisapakat kona. ²¹ Hin nakit ni Pidro baytoy

alagad ay hinalitâ na koni Apo Hisos, "Pangino-on," wana, "Hapa bayti ya tawo? Anyay mang-yari kona?"

²² Tinombay kona hi Apo Hisos, "No labay ko," wana, "nin mabiyay ya angga ha magbira ko ay ayin kayman pamaki-emen bayro basta makilamo ka kongko." ²³ Kayı hay balit  ya nibahwag do ha ampipantompel ha Pangino-on ay ah  mati baytoy alagad. Piro ah  naghalit  hi Apo Hisos nin ah  mati baytoy alagad, no alwan hay hinalit  na ay ombayri: "No labay kon manatili yan angkabiyyay anggan ha magbira ko bayri ay ayin kaynan pamaki-emen bayro."

²⁴ Hay an-ilgowen la ay hiko. Hiko et ya alagad ya namapteg nin habayti ya bawbagay boy nanolat et nin habayti, boy tand  nawen ya hay hinalit  ko ay peteg.

²⁵ Malak  et ya kanayon ya bagay ya ginaw  ni Apo Hisos ya no iholat ya kaganawan ay maka ah  miharag bayri ha babon lot  ya lawlibroy pinangiholatan.

**Hay halitá nin Diyos hay kawkanta boy
kawkahalita-an (The New Testament Psalms
and Proverbs)**

**Sambal, Botolan: Hay halitá nin Diyos hay kawkanta
boy kawkahalita-an (The New Testament Psalms and
Proverbs) New Testament+**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Botolan Sambal

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

062b5b5e-5dc7-52fd-b99b-efadb471edf5